evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DATABÁZE INTERDISCIPLINÁRNÍCH VÝZKUMNÝCH PROJEKTŮ V OBLASTI HUDEBNÍ KULTURY

ÚVODNÍ POZNÁMKA

Prezentované výzkumy jsou řazeny chronologicky převážně po dekádách. Nejprve je uveden název instituce či jméno hlavního autora, respektive řešitele, následně název projektu, kompletní bibliografický záznam, anotace a klíčová slova.

Ve druhé části databáze jsou uvedeny pracovní životopisy většiny autorů výzkumných projektů. Jejich cílem je umožnit uživatelům databáze rychlou orientaci a možnost včlenění výzkumu do určité doby a poskytnout základní informaci o pracovní oblasti a vědeckém zaměření autora.

OBSAH

1 DATABÁZE VÝZKUMŮ ... 3
1910–1919 ... 3
1920–1929 ... 4
1930–1939 ... 5
1947–1959 ... 6
1960–1969 ... 7
1970–1979 ... 12
1980–1989 ... 16
Výzkumné projekty 1990–2010 ... 17
2000–2012 ... 18
Nejnovější výzkumné projekty z let 2010–2012 ... 24

2 ODBORNÁ CV AUTORŮ VÝZKUMNÝCH PROJEKTŮ ... 28
Bednarčík Ondřej ... 28
Bek Mikuláš ... 28
Cejp Martin ... 28
Crha Bedřich ... 28
Daniel Ladislav ... 29
Dorůžka Lubomír ... 29
Foret Miroslav ... 29
Franěk Marek ... 30
Frič Marek ... 30
Gregor Vladimír ... 30
Horáčková Jana ... 30
Hrdý Ladislav ... 31
Kadlecová Klára Anna ... 31
Karbusický Vladimír ... 31
Kasan Jaroslav ... 31
Kotek Josef ... 31
Luska Jiří ... 32
Lýsek František ... 32
Malura Miroslav ... 32
Marhevská Věra ... 33
Melkus Libor ... 33
Mlejnek Roman ... 33
Petráš Miroslav ... 33
Poledňák Ivan ... 34
Radimcová Veronika ... 34
Rut Josef ... 34
Řiháček Tomáš ... 34
Sedláček Karel ... 35
Sedlák František ... 35
Slavíková Marie ... 35
Sychra Antonín ... 35
Syka Josef ... 36
Syrový Václav ... 36
Ševčíková Veronika ... 36
Šmejcová Jana ... 36
Štěpánek Jan ... 37
Taufer Jiří ... 37
Vachudová Eva ... 37
Váňová Hana ... 37
Vlček Emanuel ... 37
Vysloužil Jiří ... 38

1 DATABÁZE VÝZKUMŮ

1910–1919

CMÍRAL, A., *Methoda Jaques-Dalcrozeova*, Pedagogické rozhledy, 27 (1914), s. 254.

Struktura metody: rytmická gymnastika, solfège (tj. sluchová cvičení), improvizace. Příklady některých tělesných cviků (pohybů) vyjadřujících hudební prvky (takty, rytmy).

Klíčová slova: rytmika, improvizace.

Týž: *Methoda Battkeova v praxi*, tamtéž, s. 21, 253, 369.

Battkeho metoda jako výslednice předchozího vývoje, její struktura, notové příklady otextovaných melodií k praktické intonaci.

Klíčová slova: intonace, solmizace.

ČÁDA, F., *Vývoj dětské schopnosti hudební*, Praha 1914.

Stěžejní otázkou tématu autor vidí ve vytváření vlastních dětských melodií: dva hlavní podněty: mluva, zejména v okamžicích citového zabarvení či vzrušení, a obměňování písní dospělých. Poukazuje se na dětské písňové kompozice vzniklé na univerzitní laboratorní škole v Chicagu (upřesněný odkaz viz KERN).

Klíčová slova: rozvoj fantazie, vztah mezi písňovým textem a nápěvem, obsahem a formou.

KERN, M. R., *Elementary Music Teaching in the Laboratory School II.* The Elementary School Teaching 4 (1904, The University of Chicago Press), s. 16–33.

Táž: *Sing – Reading for Normal and Subnormal Childern*, tamtéž, s. 629–637.

Vedle textu je v notách uvedeno 9 + 10 dětmi vytvořených písní, většinou se stylizovaným klavírním doprovodem.

Klíčová slova: elementární laboratorní školy v USA

KRCH, F., *Nové cesta v hudební výchově dětské.* In: KŘIČKA, J., *Dítě a hudba I*, Praha, 1914, s. 3–48.

Poválečné úkoly hudební a umělecké výchovy. Hudební výchova jako prostředek výchovy zdravých smyslů, zušlechtění vkusu, „kultury srdce“.

Dva směry v hudební výchově:

- **přirozený**, který je žádoucí (využívá podnětů z přírody a folkloru, vychází z domácího prostředí – zpěv matky, zvuky domácích zvířat. klade důraz na cit, rozvíjí sluch),
- **umělý** (se školními, kostelními a loyálními písněmi, rozvíjí rozum a znalost not, má místo v přípravě profesionálních hudebníků).

Postup hudební výchovy: zprvu rytmus (říkánky, a to lidové i z vlastní dětské tvorby: „máme jen něco ze Sládka a dost“), potom melodie (jakožto vyústění deklamace). – Výhrady vůči Battkovi (nedostatek citovost), Dalcrozovi (příliš tělocvičné), klavírním doprovodům (vůči písním neautentické, je třeba obezřetnosti, housle jsou vhodnější). Obavy z erotických písní jsou liché (dítě si z nich samo vybere co stráví). Srovnání lidových písní českých (durových, jednodušších, vhodnějších zpočátku) s moravskými (měkké tóniny, již samotná měkká stupnice je krásná). Postup při dětské tvorbě vlastních písní:

melodie – pohyb – tance (včetně pochodů) – výklad písně pomocí ozdobných pohybů. Poslech hudby s náležitým výběrem a výkladem. Hudební besídky dětí s rodiči.

Klíčová slova: přirozená hudební výchova, dětský folklor, kultivace citu.

1920–1929

BABÁK, E., *Tělověda*, *základy biologie člověka, II*, Praha 1924. Kap. 5/F, *Sluch*, s. 190–204, 214.

Článek 170: Pocity tónové. Čl. 171: Pocity zvukové. Čl. 172: Pocity šelestové. Čl.173: Hudebnost pocitů sluchových. Čl. 214: Rozlišení pocitů korových. Sluchové vnímání kmitočtových relací, fyziologický podklad konsonancí. Pavlovovy pokusy s podmíněnými reflexy u psa, nacvičenými na řadu a souzvuk tónů.

Klíčová slova: mozek, sluch, podmíněný reflex.

ČERNÍK, J., *Vývoj dětské hudebnosti. I, II.* Hudební výchova 10 (1929), s. 3, 33.

Sledování hudebních projevů (nápěvků) autorovy dcery Mileny s rostoucím věkem.

Klíčová slova: hudební ontogeneze v dětském věku.

Týž: *Dětské improvisace písňové.* Hudba a škola 2 (1929), s. 129–133.

Melodizace a komparace týchž říkadlových či periodických textů různými žáky. Vliv rytmicko-formální struktury známých písní. Kontrola spontánnosti vzniku dětských písní.

Klíčová slova: dětské písňové výtvory, verifikace jejich původnosti.

GOLDBACH, S., *Přirozený hudební projev dětský*, *I, II.* Hudba a škola 1 (1928), s. 118–119, 138–141.

Zpočátku primitivní projevy jsou od osmi let věku dítěte úmyslné, tvůrčí, osobité, uvědomělé, nesoucí vlivy prostředí. V notách jsou uvedeny písňové skladbičky žáků dvou brněnských škol.

Klíčové slovo: hudební ontogeneze v dětském věku.

KRASKO, J., *Akustika v ľudových detských hrách*, Tvořivá škola 4 (1928), s. 112–114.

Ze zkušeností z vlastního dětství autor popisuje a schematickými nákresy ilustruje výrobní postupy jednoduchých dětských hudebních nástrojů za použití přírodních materiálů nebo dětem běžně dostupných předmětů (rostlin, stromů, ořechů, papíru, hřebenu, tykve, husích per apod.) a způsoby jejich používání.

Klíčové slovo: dětské hudební nástroje.

PŘÍHODA, V., *Třicet let Bakulovy práce pokusné.* Pedagogické rozhledy (1927), s. 281–296.

Autor určuje tři zásady prostupující Bakulovu výchovnou práci:

– každé dítě má vřelé lidské srdce,
– u každého normálního dítěte lze výchovou probudit tvůrčí síly,
– přirozenost je významnější než knižní vědomosti.

Z teoretických pozic glosuje jejich emocionální východiska. V kap. Reformy pedagogické mj. popisuje a vysoce hodnotí pozitivní atmosféru v Bakulových zpěváčcích a zmiňuje se o nadšených kritikách z jejich koncertního zájezdu do USA v r. 1923.

Klíčové slovo: Bakulovy výchovné zásady, Bakulovi zpěváčci.

ŠERACKÝ, František: *Výchova citů*. In: *Čádova Etika individuální.* Praha 1920, s. 199–201.

Kritika intelektualismu jako prostředku citové výchovy. Každá kritika je subjektivní reflexí, je však v rámci výchovného využívání umění nutná.

Klíčové slovo: zvrácenost individualismu.

ŠÍN, Otakar, *Můj metodický postup ve vyučování harmonii, I–VIII.* Hudba a škola 2 (1929–30), s. 19–133.

Dvě sledované vyučovací cesty: poznávání akordů, jejich užití ve hudební větě. Těžiště příspěvku je v textu, notové příklady jen schematické a nepočetné. Zřejmá propedeutika k autorově pozdější opakovaně vydávané Úplné nauce o harmonii na základě melodie a rytmu.

Klíčové slovo: hudební teorie.

Týž, *Metodika mé nauky o harmonii*, Hudební výchova 10 (1927), s. 94–96.

Přehledný vyučovací postup.

Klíčové slovo: didaktika hudební teorie.

ZICH, O., *Čtvrttónová hudba.* Hudební rozhledy 2 (1925–26), s. 19–23, 69–74, 90–93, 110–113, 121–123. – NACHTIKAL, F., *Hábovy reformní snahy a fysikální teorie hudby.* Tamtéž, s. 46–51.

Kritický až odmítavý pohled („kočičina“) obou autorů na čtvrttónové skladby A. Háby jako résumé jejich exaktních matematicko-fyzikálních analýz.

Klíčová slova: Intervaly, konsonance, 24tónová temperatura.

1930–1939

BLÁHA-MIKEŠ, F., *Tvůrčí přístup v hudební výchově*. Česká hudba 3 (1933), s. 137–141.

Srovnání hudebně výchovných metod M. Jammesové z Edgeworthu a C. Orffa z Mnichova, majících sice odlišná východiska, ale obě vyúsťují v uvolněnou hravou atmosféru, která děti přivádí k tvořivým činnostem (improvizaci, u Jammesové navíc i výrobě dětských hudebních nástrojů).

Klíčová slova: hra jako cesta k dětské hudební tvořivosti, Jammesová, Orff.

ČERNÝ, R., *Školní koncerty v Americe.* Hudba a škola 4 (1931–32), s. 67–68.

Školní koncerty České filharmonie v počátcích, rozvinutější jsou v USA, kde se motivačně využívá soutěží žáků v poznávání témat zahraných na klavír v časovém odstupu od koncertu. Soutěže jsou dotovány cenami.

Klíčové slovo: poslech hudby ve školách v USA.

HÁBA, A., *Rozvoj dětské hudební tvořivosti.* Rytmus 1 (1935).

Rozvoj předpokládá (u učitele nebo žáka?) objasnění slohových principů, cvičení typických rytmů a intervalů a cvičení v jejich notovém záznamu. Výsledky této autorovy učitelské činnosti se žáky z Bílovic u Uherského Hradiště jsou prezentovány v dodatku edice Jana Seidla Národ v písni, Praha 1940.

Klíčová slova: rozvoj tvořivých a reprodukčních schopností žáků.

JANEČEK, K., *Rozvoj harmonické představivosti jako otázka pedagogická, I, II.* Hudba a škola 4 (1931), s. 33–35, 58 – 60.

Zpočátku žák vystačí s představivostí, kterou je však nutno dále rozvíjet, aby se nedomníval, že to, co si neumí představit, „je nesmysl“. Vedení k samostatným řešením s vědomím cíle. Tři etapy: I. Formová zákonitost (nevyhnutelná etapa využívající žákova intelektu, duševní vyspělosti v dosaženém věku). II. Psychologický základ (od povšechnosti k pozdější krystalizaci jasných představ). III. Historický rámec (poznání slohových znaků).

Klíčová slova: výchovná a vzdělávací funkce nauky o harmonii.

1947–1959

ČESKOSLOVENSKÝ ÚSTAV PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ

Výzkum veřejného mínění

Veřejné mínění, 1946–47, roč. 1, č. 10, s. 3.

První pokus o výzkum hudebních zájmů obyvatelstva. Svým rozsahem nevelký výzkum, který mapoval postoje české veřejnosti ke třem hudebním okruhům – dechové hudbě, vážné hudbě a jazzové hudbě.[1]

Klíčová slova: hudební zájmy, sociologie.

KRATOCHVIL, F. *Vnímání a hodnocení hudby: vnímání a hodnocení hudby absolutní a programní mládeží ve věku třinácti až sedmnácti let, studující povinnou hudební výchovu ve škole střední a gymnasiu.* 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1953. 180 s.

V rámci výzkumného šetření, které se zaměřilo na vnímání a hodnocení hudby absolutní a programní, bylo testováno 149 žáků (83 chlapců a 66 dívek) ve věku 13–17 let. Příkladem hudby absolutní a programní byly dvě skladby,[2] na základě jejichž poslechu se u žáků zjišťovaly citové, fantazijní i hudební zážitky z hudby a vliv těchto zážitků na hodnocení vnímané hudby. Zkoumané jevy byly následně komparovány s kvalitou hudebnosti[3] testovaných a charakteristickými znaky duševního vývoje prepubertálních, pubertálních a adolescentních žáků.[4] Na základě získaných poznatků autor vyvodil hudebně pedagogické závěry a upozornil, že je nutno v hodinách hudební výchovy přihlížet k rozdílům hudebnosti, které se projevují v rámci obou pohlaví žáků.

Klíčová slova: hudební pedagogika, hudební psychologie, hudebnost, absolutní a programní hudba.

---

1 Jednotlivé pojmy byly v dobovém kontextu chápany oproti dnešnímu pojetí odlišně. Pojmem dechová hudba se označovaly veškeré instrumentální i zpívané pochody, valčíky, polky, tanga apod. Ani pojem jazz nebyl totožný jako dnes. Mládež v roce 1947 tento pojem chápala jako označení swingové taneční hudby a písně reprezentované u nás orchestrem Karla Vlacha, starší generace pod tímto názvem rozuměla moderní tance (foxtroty, slowfoxy, foxpolky apod.) z prvorepublikových operet Stelibského či Beneše.

2 Jako ukázka hudby absolutní Variace pro klavír od W. A. Mozarta a symfonická báseň Vltava od Bedřicha Smetany jako zástupce hudby programní. Obě skladby byly testovaným žákům předvedeny bez předchozího výkladu a nebyl jim sdělen ani název skladeb. Ukázky byly žákům puštěny v rozestupu tří dnů, aby se tak eliminoval vliv perseverace zážitků z recepce první ukázky.

3 Tu Kratochvil vymezil pomocí tří stupňů – hudebnost nadprůměrná, průměrná a podprůměrná.

4 Dle schématu Skořepová, M. *Puberta.* Praha, 1940, s. 60.

LÝSEK, F. *Hudebnost a zpěvnost mládeže ve světle výzkumů.* 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1956. 118 s.

Výzkumná šetření probíhala na různých místech republiky v letech 1929–1949. Celkově bylo testováno 1 640 žáků ve věku čtyř až čtrnácti let. Polovinu testovaných tvořili chlapci a polovinu dívky. Cílem výzkumu byla snaha objasnit problém hudebnosti a vymezit základní hudebně pedagogické zřetele pro výuku hudební výchovy. Zkoumaly se pěvecké schopnosti a dovednosti žáků, jejich schopnost vnímat a určovat jednotlivé tóny, stupnice, intervaly, akordy, konsonance i disonance. Dále byl zkoumán rozsah tónového vnímání testovaných žáků. Výzkumné šetření rovněž mapovalo poměr mezi pěveckou aktivitou a pasivitou, a to i se zřetelem k žákům slepým či se sníženou mentální výkonností. Předmětem zájmu bádání byl i vliv nástrojové praxe na vnímání tónové výšky a způsob chápání a prožívání hudby u mládeže.

Jeden z nejrozsáhlejších a nejsoustavnějších výzkumů poukázal na nutnost zkvalitnit výuku hudební výchovy, především pěveckých činností.

Klíčová slova: hudební pedagogika, hudební psychologie, hudebnost, zpěvnost.

1960–1969

SEDLÁČEK, K. – SYCHRA, A. *Hudba a slovo z experimentálního hlediska. Příspěvek ke studiu fysiologických, psychologických a estetických předpokladů vnímání melodie hudby a řeči.* 1. vyd. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1962. 96 s.

Autoři výzkumu věnují pozornost komplexnímu pohledu na problematiku vnímání řeči a hudby. Soustředí se především na psychofyziologické působení hudby a řeči. Při svém bádání oscilují mezi akustikou, fyziologií, psychologií i estetikou. Výsledky zkoumání lze aplikovat jednak na rozumění řeči samé, ale také ke studiu emocionálních faktorů při mluvení a zpívání.

Klíčová slova: fyziologická akustika, hudební psychologie, hudební estetika, hudební vnímání a tvoření.

LÝSEK, F. *Hudební aktivita mládeže.* 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1963. 218 s.

Autor shrnul dosavadní výsledky výzkumů hudební aktivity, zejména podmínek a motivů této aktivity. Zkoumal nejen hudební podněty, ale i vztah učitele a žáka či znaky vyučovacího procesu. Aplikoval teoretické poznatky v praxi a poukázal na nové možnosti řešení výchovy hudební aktivity. Podařilo se mu prokázat závislost tónové citlivosti na druhu a kvalitě tónového podnětu. Pozornost věnoval také chlapecké mutaci. Na základě dlouholetých zkušeností navrhl, aby chlapci v době mutace pěvecky neabstinovali. Při srovnávání s předchozími lety vysledoval dřívější nástup mutace u chlapců i dívek. Pomocí nejmodernějších technologií (pneumografemu, plethysmografemu, kardiotachografemu) a ve spolupráci s Fyziologickým ústavem Lékařské fakulty v Brně byly sledovány fyziologické reakce žáků. Výzkum prokázal, že hudební receptivita je vysoce aktivní psychický proces.

Klíčová slova: hudební aktivita, hudební pedagogika, psychologie, fyziologie.

POLEDŇÁK, I. Některé problémy rozvoje hudební představivosti: Výzkum hudebních představ formovaných v procesu poslechu hudby. *Hudební věda,* 1964, roč. 1, č. 4, s. 541–561 a 1965, roč. 2, č. 1, s. 3–18. ISSN 00187003.

Experiment se realizoval ve školním roce 1962/63 ve třetích ročnících experimentální školy VÚP v Praze. Autor provedl pozorování hodin, které byly zaměřeny na rozvoj hudebních představ konkrétní skladby[5] a pokusil se analyzovat proces jejich formování. Zjišťoval, zda se testované osobě podařilo vy-

[5] Experimentální skladbou byla Italská píseň z Alba pro mládež od Petra Iljiče Čajkovského.

bavit si v duchu žádanou hudební představu a dokáže–li ji posléze realizovat (zpěvem, rytmicky apod.). Žákům byla předvedena i další skladba (podobná experimentální) a úkolem testovaných bylo udat, zda skladbu již někdy slyšeli.[6] Dotazováním se mapoval i náladový charakter skladby. Výsledky šetření ukázaly, že hudební představy žáků v experimentální třídě, kde se uplatňovaly progresivní metody, byly oproti třídě pracující běžnými metodami pronikavě lepší. Upevnil se také názor o náročnosti procesu utváření hudební představivosti na nižším stupni ZŠ a závislost tohoto procesu na užitých metodách. Autor vyvodil závěry pro hudebně pedagogickou praxi.

Klíčová slova: hudební pedagogika, hudební psychologie, hudební představivost, poslech.

DORŮŽKA, L. Obliba malých žánrů a obecná hudebnost (průzkum různých posluchačských prostředí a jeho výsledky). *Hudební rozhledy,* 1965, roč. 18, č. 7, s. 292–294 a č. 8, s. 338–339.

Hudebně-sociologický výzkum[7] hledal odpovědi na otázky, do jaké míry je obecenstvo malých žánrů schopno vnímat i jiné hudební druhy, jaký je poměr oblíbenosti zábavné a taneční hudby, a jak lze pozornosti, kterou obecenstvo věnuje zábavné hudbě, využít k obecněji pojaté hudební výchově. Jako stěžejní úkol celého výzkumu si autor stanovil objasnění otázky korelace v oblibě jednotlivých žánrů zábavné, jazzové a vážné hudby.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební žánry, posluchačské. prostředí.

CHYBA, M. *Topografie umělecké činnosti: závěrečná zpráva k dílčímu výzkumnému úkolu státního plánu výzkumu č. 306-3-2 (1964).* Část I, Bibliografie. Praha: Osvětový ústav, 1965. 120 s.

CHYBA, M. *Topografie umělecké činnosti: závěrečná zpráva k dílčímu výzkumnému úkolu státního plánu výzkumu č. 306-3-2 (1964).* Část II, Kvantitativní analýza. Praha: Osvětový ústav, 1965. 151 s.

Výzkum prováděný v letech 1962–1963 na půdě Osvětového ústavu v Praze se zabýval saturací uměleckými akcemi v jednotlivých teritoriálních oblastech, sociální strukturou návštěvníků, koncertní dramaturgií a podílem domácích a zahraničních umělců na umělecké činnosti u nás. Cílem výzkumného šetření nebylo podchytit uměleckou aktivitu v jejím plném rozsahu, ale soustředit se detailněji pouze na tři umělecké úseky – jevištní umění, hudbu (koncertní činnost) a výtvarné umění.

Klíčová slova: hudební sociologie, sociodemografické a sociokulturní aspekty, koncertní dramaturgie.

SEDLÁK, F. *Naučíme zpívat všechny děti?* 1. vyd. Praha: Státní hudební nakladatelství, 1966. 134 s.

Výzkum hudebnosti proběhl v letech 1959–1962 a byl rozdělen na dvě části – orientační a komplexní. Celkem se šetření zúčastnilo 1 651 žáků. Orientační výzkum zjišťoval počet zaostávajících žáků a příčiny, které způsobují jejich hudební zaostávání s velkým zřetelem k neschopnosti pěvecké reprodukce a testoval i metody nápravné práce. Komplexní výzkum se snažil zachytit hudební vývoj předškoláka a diagnostikovat jeho hudebnost při nástupu do školy. Výsledky upozornily na vysoký počet hudebně nerozvinutých žáků na ZDŠ a byly z nich vyvozeny příčiny, které tento stav způsobují.[8] Testováním se zjistila skutečnost, že zárodek hudební nerozvinutosti dítěte vzniká již v předškolním věku v důsledku nedostatečného rozvoje hudebnosti.

Klíčová slova: hudební pedagogika, hudebně-pedagogická diagnostika, hudebnost, pěvecká reprodukce, nápravné metody.

---

[6] Experimentátoři očekávali, že v případě mlhavých představ může žák obě ukázky ztotožnit či mezi nimi nepostřehne žádnou souvislost.

[7] Výzkum byl oproti obecně pojatým výzkumům Karbusického a Kasana koncipován mnohem užším a specifikovanějším způsobem.

[8] Zejména nedostatečně vyvinutá emocionální stránka osobnosti dítěte, malá pěvecká aktivita a nepodnětnost prostředí.

VYSLOUŽIL, J. Hudební zájmy občanů Brna v letech 1945–1948. *In Otázky hudební sociologie: sborník příspěvků z hudebně sociologického semináře Svazu československých skladatelů 6.–8. dubna 1966.* Praha: Osvětový ústav, 1967. s. 203–246.

Cílem výzkumného šetření, které probíhalo v Brně v letech 1945–1948, bylo prozkoumat vybrané problémy sociologie hudby na základě poslechu rozhlasové hudby, návštěv divadelních představení s výrazným podílem hudební složky, návštěv koncertů a dalších hudebních zájmů.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudebnost, hudební zájmy.

KARBUSICKÝ, V. – KASAN, J. *Výzkum současné hudebnosti.* Díl 1, Výzkum z roku 1963. 1. vyd. Praha: 1969.

Rozsáhlý výzkum zkoumal na české populaci oblibu klíčových hudebních okruhů a žánrů artificiální i nonartificiální hudby. Pozornost věnoval i frekvenci hry na hudební nástroje, aktivním pěveckým činnostem a působení v hudebních souborech, návštěvnosti kulturních hudebních akcí i vlivu školního prostředí na formování hudebnosti.

Klíčová slova: hudební sociologie, postoje k hudebním žánrům, vokálně-instrumentální činnosti, hudebnost.

KARBUSICKÝ, V. – KASAN, J. *Výzkum současné hudebnosti.* Díl 2, Výzkum z roku 1965/1966. 1. vyd. Praha, 1969.[9]

Výzkum navazuje na předchozí výzkumné aktivity autorů. Záběr výzkumu je rozšířen o prověrku některých výzkumných postupů a hlouběji se věnuje problematice apercepce hudebních děl. Program výzkumu hudebního vkusu se zúžil pouze na několik nejdůležitějších stylově žánrových bloků.

Klíčová slova: hudební sociologie, zdroje poslechu hudby, optimální čas vysílání, socioekonomické aspekty poslechu hudby, hudební představy.

JEMELKA, J. Hudební vzdělání posluchačů prvního ročníku pedagogické fakulty v Ostravě. In *Výzkumy hudebnosti mládeže na Ostravsku. Sborník prací pedagogické fakulty v Ostravě. Řada D 4.* Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1969. s. 138–156.

Dotazníkové výzkumné šetření proběhlo v roce 1967 u 275 posluchačů Pedagogické fakulty v Ostravě. Cílem bylo zjistit úroveň kulturního povědomí a získat informace o předchozím vzdělání studentů, jejich rodinném prostředí, hudebním vzdělání, hudebním vkusu a dalších aspektech spjatých s výkonem povolání učitele. Získané údaje potvrdily domněnky autora o intenzivním vlivu hudby na mladé lidi a na jejich základě vyvodil další obecnější závěry.[10]

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební estetika, sociokulturní a socioprofesní aspekty, hudební vzdělání, hudební vkus.

---

[9] Viz POLEDŇÁK, I. *K problému hudebního vkusu.* Hudební věda, 1972, roč. 9, č. 2, s. 99–116. ISSN 00187003. Autor komentuje některé myšlenky Jaroslava Kasana z Výzkumu současné hudebnosti. Nepovažuje za správný pokus autorů o určení rozdílu mezi postojem a vkusem. Podle Kasana je postoj kategorií determinovanou, vkus kategorií volby, v níž se postoj realizuje. Poledňák na to reaguje: „V souvislosti se sociologicky založenými průzkumy vkusu je nutno si položit otázku po vztahu úrovně vkusu a víceméně objektivního (objektivizovaného) hodnotového žebříčku. Existují ale vůbec objektivní žebříčky hodnot? Výsledkem většiny zmíněných již šetření, jež ústí do sestavení žebříčků, není hierarchie hodnot, ale vyjádření preferencí publika resp. znalců." Poledňák svou myšlenku dále rozvádí. „A tak při hodnocení vkusu se nepřihlíží ani k tomu, ke kterým „místům" na žebříčku uznávaných hodnot se daný vkus upíná, ale spíše se obrací pozornost na to, o jaký obecnější typ hudby jde." *Hud. věda 72*, č. 2, s. 110.

[10] Např. většina posluchačů se rozhodla pro výkon učitelského povolání již v raném věku a své rozhodnutí brala velmi vážně a uvědomovala si výjimečnost svého postavení. Hudební vkus studentů silně podlehl vlivu produkce populární hudby apod.

FOLTÝN, J. – RYŠKOVÁ, A. Z výzkumu hudebnosti mladých horníků na Ostravsku. In *Výzkumy hudebnosti mládeže na Ostravsku. Sborník prací pedagogické fakulty v Ostravě. Řada D 4*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1969. s. 119–137.

Výzkum hudebnosti mladých horníků byl součástí rozsáhlých sociologických výzkumů zkoumajících pracovní i mimopracovní podmínky života horníků na Ostravsku. Realizoval se v letech 1965–1966. Celkem se zkoumalo 60 osob (pouze mužů) ve věku 18–25 let. Cílem výzkumného šetření bylo zjištění úrovně a forem kulturního vyžití mladých horníků. Analyzovaly se především hudební zájmy v oblasti tzv. vážné hudby. Získané informace přinesly odpověď na otázku, jaké subjektivní a objektivní podmínky určují vztah zkoumaných k hudbě.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební estetika, socioekonomické, socioprofesní a sociokulturní aspekty, hudební zájmy.

BEDNARČÍK, O. K problematice poslechu Nové hudby. In *Výzkumy hudebnosti mládeže na Ostravsku. Sborník prací pedagogické fakulty v Ostravě. Řada D 4.* Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1969. s. 105–118.

Výzkumu, který mapoval postoj nastupující učitelské generace k současné hudbě, se zúčastnilo celkem 41 studentů Pedagogické fakulty Ostravské univerzity. Studentům byly uvedeny tři skladby[11] tzv. Nové hudby a formou dotazníkového šetření se zjišťovaly obecné sociokulturní informace i postřehy vztahující se k uvedeným skladbám (pocity, představy apod.). Získané údaje drtivě prokázaly pozitivní vztah mladé generace k současnému umění. Hlavní příčinu neoblíbenosti tzv. Nové hudby spatřovali studenti ve sluchové nezkušenosti a nízké míře informovanosti.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební estetika, Nová hudba, poslech.

RYŠKOVÁ, A. Vývoj vztahu mládeže k hudbě různých slohových období. In *Výzkumy hudebnosti mládeže na Ostravsku. Sborník prací pedagogické fakulty v Ostravě. Řada D 4.* Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1969. s. 82–104.

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak se v průběhu školní docházky mění vztah žáka k hudbě v souvislosti s jeho biopsychickým vývojem a dalšími vnitřními i vnějšími činiteli. Výzkumu se zúčastnilo celkem 300 žáků ve věku 12–19 let. Dotazníkové šetření zkoumalo rozsah hudebního vzdělání a míru aktivity žáků v hudební oblasti. Dále byly prezentovány úryvky skladeb z různých slohových epoch a žáci měli rozhodovat, zda by danou skladbu chtěli znovu poslouchat či ne a svou odpověď zdůvodnit. Z výsledků vyplynulo, že u všech zkoumaných je zájem o hudbu v různé míře vyvinut. Vedle působení školy a rodiny se uplatnil i vliv moderních reprodukčních prostředků a zájmových hudebních činností. Výzkum rovněž poukázal na značně velký zájem o barokní a klasicistní hudbu. Nejméně přístupná byla žákům hudba využívající moderních kompozičních technik.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební estetika, hudební zájmy, činitelé vývoje, poslech.

FOLTÝN, J. K problematice poslechu hudby na ZDŠ. In *Výzkumy hudebnosti mládeže na Ostravsku. Sborník prací pedagogické fakulty v Ostravě. Řada D 4.* Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1969. s. 56–81.

Výzkumné šetření provedené roku 1967 mělo prověřit efektivnost poslechových činností v hodinách hudební výchovy na druhém stupni ZŠ. Zkoumaný vzorek byl proto sestaven ze studentů prvních ročníků středních škol a odborných učilišť v Ostravě, kteří byli čerstvými absolventy ZŠ. Výzkum zahrnul celkem 211 osob. Zjišťovala se účast žáků na hudebním životě, vliv a hodnocení výchovných koncertů, četnost i obliba poslechu hudby v hodinách hudební výchovy na ZŠ a znalost významných hudebních skladatelů. V další části výzkumu zazněly úryvky skladeb pro ZŠ a studenti se měli pokusit o hudebně

[11] 1. L. Kupkovič: *Skica pre 6 hračov*, 2. J. Klusák: *III. invence pro smyčce*, 3. P. Kolman: *Partecipazioni*.

obsahovou charakteristiku ukázek. Výsledky výzkumu potvrdily relativně uspokojivou situaci v oblasti poslechu hudby na druhém stupni ZŠ, a zároveň nepříznivou situaci na prvním stupni. Poukázalo se na důležitost návaznosti nižšího a vyššího stupně ZŠ v poslechu hudby i na nutnost pěstovat soustředěné a uvědomělé vnímání hudby již od předškolního věku.

STUCHLÝ, V. Tradiční zpěv v repertoáru žáků ZDŠ v Loukách nad Olší. In *Výzkumy hudebnosti mládeže na Ostravsku. Sborník prací pedagogické fakulty v Ostravě. Řada D 4.* Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1969. s. 35–55.

Výzkum probíhal ve dvou etapách – první se realizovala roku 1965 s 275 žáky a další fáze následovala v roce 1966 s 257 žáky. Autor sledoval podmínky zpěvnosti a faktory, které ovlivňují udržování zpěvních tradic, oblibu místních tradičních písní ve vztahu k jiným druhům písní a zastoupení tradičních písní v repertoáru žáků ZŠ. Dotazníkové šetření obsahovalo i položky sociologického charakteru. Pro zmapování popularity místních tradičních písní byly použity zvukové ukázky a žáci k nim vyjadřovali svůj postoj. Výzkum přinesl výsledky folkloristického významu i důležitá zjištění pro hudebně pedagogickou praxi.

Klíčová slova: hudební pedagogika, hudební sociologie, hudební folkloristika, zpěvnost.

PETRÁŠ, M. Vliv estetickovýchovného působení mateřské školy na projevy žáka prvního ročníku ZDŠ. In *Výzkumy hudebnosti mládeže na Ostravsku. Sborník prací pedagogické fakulty v Ostravě. Řada D 4.* Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1969. s. 25–34.

Impulsem k realizaci výzkumu byl nedostatek pozornosti věnované návaznosti pedagogické práce v prvním ročníku základní školy na pedagogické působení mateřských škol. Celkem se šetření, které proběhlo roku 1967, zúčastnilo 246 žáků.[12] Cílem výzkumu bylo zjistit bohatost slovní zásoby na základě znalosti písní, říkadel i básní a úroveň pohybových projevů. Pátralo se i po kvantitativních a kvalitativních rozdílech ve znalostech bývalých žáků mateřských škol a žáků nastupujících na ZDŠ přímo z rodinného prostředí. Výsledky prokázaly tendenci k úpadku znalostí a dovedností získaných v mateřské škole po vstupu do ZDŠ a nedostatky v návaznosti obsahu a forem práce při přestupu z předškolního do školního zařízení.

Klíčová slova: elementární hudební pedagogika, esteticko-výchovné působení.

KOTEK, J. Šlágr a jeho společenská apercepce v letech 1949–1966. *Hudební věda*, 1969, roč. 6, č. 1, s. 57–91. ISSN 00187003.

Podrobný průzkum gramofonového trhu se autorovi stal prostředkem pro hlubší poznání apercepce a společenského dosahu populární hudby. Kotek vytvořil obsáhlý soubor[13] shromažďující materiálové a statistické podklady potřebné pro analýzu společenské obliby poválečné populární hudby. Sledoval intenzitu, vývoj zájmu o špičkové šlágry i proměny jejich životnosti a porovnával teoretické názory s prodejností šlágrů. Ze získaných údajů dospěl k závěrům, že moderní populární hudba měla pevné základy již v období předválečném a rozvoj prostředků masové komunikace umožnil přísun nových a netradičních forem hudební kultury.

Klíčová slova: hudební sociologie, šlágrový trh, tradiční populární hudba, moderní populární hudba.

[12] 119 žáků navštěvovalo před vstupem do ZDŠ mateřskou školu a 127 žáků nastoupilo do prvního ročníku ZDŠ z rodinného prostředí.

[13] KOTEK, J. *Šlágrový trh v Československu v letech 1949–1966: podle prodejnosti československých gramofonových desek a některých dalších kvantitativních ukazatelů.* 1. vyd. Praha: Supraphon, 1969. 37 s.

1970–1979

KONEČNÁ, H. Publikum a opera ve světle jednoho výzkumu. *Opus musicum*, 1970, roč. 2, č. 4, s. 97–104.

Předmětem výzkumu[14] realizovaného v letech 1967–1968 se staly zájmy a postoje brněnského publika k opeře a opernímu umění. Zjišťovaly se zejména předpoklady a důvody zájmu o operu, podmíněnost zájmu prostředím, návštěvnost divadla, postojové tendence respondentů k opeře i další sociologické informace o návštěvnících divadla (pohlaví, věk, zaměstnání apod.).

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební estetika, opera, publikum.

MELKUS, L. *Rozvoj dětské hudební představivosti při nácviku písní.* 1. vyd. Praha: Supraphon, 1970. 127 s.

Hudebně pedagogický výzkum sledoval rozvoj hudební představivosti při nácviku písní u dětí mladšího školního věku. Usiloval o nalezení vzájemných vztahů a vazeb hudebně pedagogických procesů a jevů. Potvrdil oprávněnost pětifázového členění hudebních představ dětí, které autor prezentoval. Prokázal formování sluchových představ nejen u žáků hudebně talentovaných, ale i hudebně zaostávajících. Odlišná byla jejich úroveň a tempo vytváření představ. Ukázalo se, že nedostatek pěveckých dovedností a cviku způsobuje rychlou hlasovou únavu a řadu dalších charakteristických hlasových vad. Výzkum odhalil také příčiny poruch normálního rozvoje hudebních představ – děje se tak především tehdy, je-li nedoceněna zásadní úloha základních forem hudební činnosti při vytváření hudebních představ. Vyvozeny byly i důsledky pro hudebně pedagogickou praxi s akcentem na systematičnost a soustavnost rozvoje hudebních představ a hudebního vnímání.

Klíčová slova: hudební představivost, sluchové představy, hudební vnímání, pedagogika, psychologie.

ŠIMEK, M. – RANDLÍKOVÁ, A. *Průzkum postojů mládeže k vybraným kulturním hodnotám a zájmovým kulturním aktivitám: Závěrečná zpráva k úkolu resortního plánu výzkumu.* Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1971. 344 s.

Jedno z prvních výzkumných šetření Ústavu pro výzkum kultury se zaměřovalo na oblibu jednotlivých hudebních okruhů a stylově žánrových druhů, ale také na množství času věnovaného hudbě, frekvenci návštěvnosti koncertů či na aktivní hru na hudební nástroje. Pozornost se věnovala i obecnějším sociologickým otázkám – jak mládež tráví volný čas a jaký vztah má k jednotlivým druhům umění.

Klíčová slova: hudební sociologie, obliba hudebních žánrů, zájmové kulturní aktivity

KASAN, J. *Výzkum současné hudebnosti III.* (strojopis uložený v Českém hudebním fondu). Praha, 1972.

Hudebně-sociologický výzkum zaměřený na apercepci hudebního díla zjišťoval hudební vkus české veřejnosti. Autoři srovnávali výsledky dosavadních výzkumných šetření na základě socioprofesního a kvalifikačního třídění.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební vkus, hudební představy, hudební asociace.

[14] Výzkum se potýkal s velmi nízkou návratností dotazníků, proto v konečném důsledku nabyl spíše povahy ankety, popř. na něj lze pohlížet jako na sondáž, která vynesla nové hypotézy z neznámého terénu.

HRDÝ, L. Kolik Pražanů navštěvuje koncerty umělecké hudby? *Hudební rozhledy*, 1973, roč. 26, č. 7, s. 330–334. ISSN 46630.[15]

Hudebně-sociologický výzkum probíhal v letech 1967–1970, a zabýval se nejen statistikou návštěvnosti koncertů v Praze, ale i dalšími sociologickými aspekty – jaký je zájem o koncerty napříč generacemi, jaké mají posluchači vzdělání, povolání, v jaké části Prahy bydlí či zda může být ovlivňujícím faktorem návštěvnosti koncertů pražská doprava. Hlavním cílem výzkumu bylo získat doposud nedostupné údaje, které by pomohly prohloubit povědomí o publiku a návštěvnících koncertů a díky získaným údajům vymezit zákonitosti vztahu lidí k hudbě.

Klíčová slova: hudební sociologie, statistika, publikum, sociokulturní a socioprofesní vlivy, vztah k hudbě.

HEPNER, V. – MAŘÍKOVÁ, I. *Průzkum postojů české veřejnosti k populárním zpěvákům.* Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1975. 163 s.

Výzkum mapoval postoje české veřejnosti k populárním zpěvákům, ale také k některým typům hudby. Kromě rozložení popularity jednotlivých zpěváků v různých vrstvách populace se pozornost autorů obracela i k nejdůležitějším příčinám obliby zpěváků a část výzkumu analyzovala publikum populárních zpěváků.

Klíčová slova: hudební sociologie, popularita zpěváků, publikum populárních zpěváků, hudební druhy.

CHYBA, M. – RANDLÍKOVÁ, A. *Rok české hudby. 1. část, Úvodní studie.* Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1976. 69 s.

CHYBA, M. – RANDLÍKOVÁ, A. *Rok české hudby. 2. část, Topografie a kvantitativní analýza koncertní činnosti.* Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1976. 133 s.

CHYBA, M. – RANDLÍKOVÁ, A. *Rok české hudby. 3. část, Obsahová analýza koncertní činnosti.* Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1976. 116 s.

CHYBA, M. – RANDLÍKOVÁ, *A. Rok české hudby. 4. část, Topografie a kvantitativní analýza podílu divadel na Roku české hudby.* Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1976. 80 s.

CHYBA, M. – RANDLÍKOVÁ, *A. Rok české hudby. 5. část, Topografie a kvantitativní analýza kulturně politických akcí k Roku české hudby.* Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1976. 92 s.

CHYBA, M. – RANDLÍKOVÁ, A. *Rok české hudby. 6. část, Závěrečná studie a doporučení.* Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1978. 21 s.

---

[15] Viz také HRDÝ, L. Mladí lidé a koncerty. *Opus musicum*, 1974, roč. 5, č. 8, s. 257–263. V tomto článku autor vychází z výsledků výzkumu *Návštěva koncertů umělecké hudby v Praze* – při jejich zpracování dospěl k závěru, že řada získaných údajů směřuje k problematice vztahu mladých lidí k hudbě a představy veřejnosti o mládeži na koncertech jsou zkreslené a zcela neodpovídají skutečnosti.
Z výsledků výzkumu *Návštěva koncertů umělecké hudby v Praze* vychází i další autorův hudebně-sociologický příspěvek HRDÝ, L. Sociální determinace a aktivace v tvorbě, interpretaci a recepci uměleckého díla. *Hudební věda,* 1975, roč. 12, č. 3, s. 243–256. ISSN 00187003. Zde je i podrobná tabulková část se statistickými údaji z výzkumu. Hrdý věnuje pozornost místu determinace a aktivace v sociologickém bádání, společenským předpokladům předávání uměleckých tradic, ale i obecnějším sociologickým jevům, jako je vymezení sociálních skupin. Ve svém přístupu uplatňuje diachronní i synchronní hlediska. Na základě získaných poznatků z výzkumného šetření hovoří o uměleckém publiku jako o formě aktivního projevu lidí. *„Odlišná aktivita návštěvníků v nejzákladnějších a nejhrubších obrysech měřitelná frekvencí návštěvnosti může velmi dobře způsobit, že různé skupiny návštěvníků různou měrou ovlivňují celkové utváření atmosféry na některém druhu produkce.“* HRDÝ, L. Sociální determinace a aktivace v tvorbě, interpretaci a recepci uměleckého díla. *Hudební věda*, 1975, roč. 12, č. 3, s. 247.
Svou myšlenku dále rozvádí. *„Na kteroukoli aktivitu člověka, byť by to byl spánek nebo lenošení, je nutné pohlížet jako na potencionálního formovatele vztahu k umění, byť by tento vztah formoval negativně.“* HRDÝ, L. Sociální determinace a aktivace v tvorbě, interpretaci a recepci uměleckého díla. *Hudební věda*, 1975, roč. 12, č. 3, s. 248–249.
První fázi výzkumného šetření, která byla zaměřena na konsignaci významných a obecně preferovaných funkcí a vytvoření techniky zjišťování funkcí aktivit, představuje autor v článku HRDÝ, L. Návštěva koncertů umělecké hudby. *Sociologický časopis,* 1971, roč. 7, č. 3, s. 305–310. ISSN 00380288. Je zde podána podrobná charakteristika jednotlivých funkcí aktivit.

Jeden z nejrozsáhlejších výzkumných úkolů, který řešil Ústav pro výzkum kultury v Praze. Teritoriálně zachycoval oblast celé ČSR. Úkolem šetření bylo zmapovat rozsah hudebních aktivit v roce zvýšeného zájmu o hudební kulturu (Rok české hudby 1974), analyzovat hudební činnost na základě objektivních[16] i institucionálních faktorů a zjistit příčiny zájmu o hudební kulturu a faktory způsobující jejich progresi či regresi. Ze zjištěných výsledků měla být navržena optimální forma rozvoje české hudební kultury a eliminovány negativní jevy, které tento rozvoj mohou retardovat.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební kultura, koncertní činnost, Rok české hudby.

GREGOR, V. Dosavadní výsledky jesenického experimentu. *Estetická výchova*, 1975/1976, roč. 16, č. 8, s. 206–207.

Ve školním roce 1974/75 probíhal na ZDŠ a LŠU v Jeseníku, kde se od roku 1967 uplatňují v hodinách hudební výchovy metody Zoltána Kodálye,[17] experiment garantovaný katedrou hudební výchovy Pedagogické fakulty v Ostravě. Testováni byli žáci s rozšířeným počtem hodin hudební výchovy (3 hodiny týdně) a žáci s jednohodinovou dotací hudební výchovy. Experiment přinesl pozitivní výsledky – vliv rozšířené výuky hudební výchovy se kladně promítl i do studijních výsledků v ostatních předmětech a potvrdil se účinek Kodályovy metody na rozvoj abstraktního myšlení, manuálních schopností i chování žáků.

Klíčová slova: hudební pedagogika, Kodályho hudebně výchovná koncepce.

PETRÁŠ, M. Melodicko-rytmická invence prepubescentů. In *Sborník prací Pedagogické fakulty v Ostravě. Řada D-12, Jazyk, literatura, umění.* Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1976. s. 69–86.

Výzkum probíhal v letech 1971–72 (předvýzkum) a následně 1973–74 (vlastní výzkum). Autor postupoval tak, že skupině průměrně hudebně nadaných žáků 5. ročníku základní školy předzpíval krátké melodické úryvky a žáci v nich dále improvizovaně pokračovali. Kompletní výsledky výzkumného šetření nebyly dosud publikovány. Petráš však informoval o zkušenostech při práci s jednotlivými žáky, které lze uplatnit v dalších výzkumech či pro detailnější pohled na hudební předpoklady a projevy žáků. Domnívá se, že melodická tvořivost je vedle percepce, výcviku intonace a rytmu, zpěvu a pohybové tvořivosti, hlavní a cílovou hudebně výchovnou aktivitou.

Klíčová slova: hudební pedagogika, hudebně-pedagogická diagnostika, dětská melodická tvořivost.

RUT, J. Nová fyzikální teorie hudby. *Opus musicum*, 1976, roč. 8, č. 1, s. 7–11.

Autor kritizuje rigidní způsob hudebního fyzikalismu, který je založen pouze na uplatňování akustického hlediska. Pokud chceme vystihnout podstatu hudebního smyslu některých jevů, nevystačíme si jen s akustickým popisem. Je třeba věnovat pozornost i pohybu v hudebním čase a prostoru a jednotlivým pohybovým zákonitostem. Autor si uvědomuje nutnost spojení prostoru a času a vytváří pojem prostoročas, který podrobuje výzkumu. Zkoumá vztah časových hodnot a pohybu v půltónových vzdálenostech. V důsledku gravitace je pohyb v chromatické stupnici zrychlený, zatímco v diatonické stupnici je rovnoměrný. Zrychlení způsobuje křivá metrice gravitačního pole. Na základě principu ekvivalence gravitačního a inerciálního pole vyvozuje, že gravitace a inercie jsou dvě stránky též skutečnosti, tedy že bez vzájemné závislosti gravitace a inercie by nebyla možná ani závislost intervalů. Dospívá k závěru, že pohybově-psychologickým procesem je tónový prostoročas kvantován, a tím vzniká akusticky měřitelný tón.

Klíčová slova: hudba a fyzika, akustika, pohyb v hudebním čase, prostoročas.

---

[16] Velikost lokalit apod.

[17] O přenesení a adaptaci maďarské Kodályovy metody na ZDŠ a LŠU v Jeseníku se zasloužil Alois Složil. S touto metodou se seznámil přímo v Maďarsku na mezinárodních kurzech a prokazatelné výsledky maďarské hudební pedagogiky za 25 let existence ho přiměly zavést tuto metodu i do českého školského prostředí.

LÝSEK, F. *Vox liberorum: Dětský hlas, výzkum jeho znaků a vývoje.* 1. vyd. Brno: Blok, 1977. 126 s.

V úvodní části autor prezentuje nejdůležitější poznatky z oblasti fyziologie vyšší nervové činnosti, které mají vliv na aktivitu dětského hlasu v řečové i pěvecké oblasti. Jádro práce tvoří hodnocení výsledků dlouhodobého výzkumu vývoje pěveckých znaků dětí do dvou let a vývoje pěveckých schopností dětí mateřské školy. Autor sledoval vývoj pěveckých předpokladů u 4 dětí – Desany, Radvany, Vladany a Radima. Na základě získaných dat se pokusil stanovit předpoklady úspěšné výchovy dětského hlasu. Ukázky těchto výzkumů byly zfilmovány brněnskou televizí.[18] Další část výzkumného záměru se realizovala v MŠ, kde se zkoumaly pěvecké dovednosti dětí předškolního věku. Těžiště práce je spatřováno v nově získaných poznatcích z magnetofonových, filmových i gramofonových záznamů a interdisciplinární spolupráci odborníků z oblasti hudby, medicíny, fyziologie i psychologie.

Klíčová slova: dětský hlas, výchova dětského hlasu, pěvecké předpoklady, hudební pedagogika, medicína, fyziologie, neurologie, psychologie.

CEJP, M. – MAŘÍKOVÁ, I. *Postoje české veřejnosti k hudebnímu umění.* Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1978. 152 s.

Týž *Česká veřejnost a hudební umění.* Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1976 (výsledky o informacích prvního stupně třídění).

Autoři si jako hlavní těžiště výzkumu stanovili zjistit postavení artificiální hudby v očích české veřejnosti,[19] zmapovat jejich postoj k jednorázové akci Rok české hudby 1974 a pozornost věnovali rovněž technickým možnostem, které umožňují kvalitní zprostředkování poslechu vážné hudby. Okrajově byly mapovány i další kulturní zájmy veřejnosti (film, divadlo, televize apod.).

Klíčová slova: hudební sociologie, artificiální hudba, Rok české hudby, technické možnosti poslechu hudby.

KOTEK, J. Vývoj hudebního vkusu obyvatelstva ČSR po roce 1945. *Hudební věda*, 1978, roč. 25, č. 3, s. 195–233. ISSN 00187003.

Zkrácená bilance reprezentativních výzkumů hudebního vkusu obyvatelstva z let 1947–1973 v článku KOTEK, J. Náš hudební vkus pod lupou sociologie. *Hudební rozhledy*, 1987, č. 4, s. 183–186.

Autor provedl souhrnné srovnání výsledků pěti reprezentativních výzkumů z let 1947–1973.[20] I přes obtíže způsobené odlišnými metodickými východisky dospěl k závěru, že v mapovaném období nedocházelo k výraznějším výkyvům postojů veřejnosti k hudebnímu umění a výsledky jednotlivých výzkumných šetření se navzájem logicky propojují. Dle autora se české obyvatelstvo vyznačuje recepční otevřeností k novým, aktuálním hudebním vlivům.

Klíčová slova: hudební sociologie, komparace výzkumů, postoje k hudebnímu umění.

---

[18] Film s názvem Zrod sboru.

[19] Postojům k nonartificiální hudbě se autoři věnovali až sekundárně, především pro dokreslení stavu současné hudební spotřeby.

[20] 1. *Veřejné mínění*, 1946–47, roč. 1, č. 10, s. 3.
2. KARBUSICKÝ, V. – KASAN, J. *Výzkum současné hudebnosti*. Díl 1, Výzkum z roku 1963.
3. KARBUSICKÝ, V. – KASAN, J. *Výzkum současné hudebnosti*. Díl 2, Výzkum z roku 1965/1966.
4. KASAN, J. *Výzkum současné hudebnosti III*.
5. HEPNER, V. – MAŘÍKOVÁ, I. *Průzkum postojů české veřejnosti k populárním zpěvákům*.

1980–1989

KOŠŤÁL, J. Mínění české veřejnosti o hudbě a poslechové chování. *Hudební věda*, 1985, roč. 22, č. 4, s. 322–346. ISSN 00187003.

Výzkum provedený na půdě Českého rozhlasu v letech 1981–1982 zjišťoval sympatie či antipatie veřejnosti o konkrétních událostech, jevech a osobách v hudební oblasti, zabýval se hodnocením hudebního prožitku, způsobem recepce skladeb, volbou a frekvencí využívání hudebního zdroje. Pozornost se soustředila především na očekávání veřejnosti a poslechovou reakci.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební psychologie, hudební prožitek, hudební očekávání, poslechová reakce.

SCHWARZ, K. – ŠIMEK, M. *Stimuly a bariéry tvořivosti (analýza hloubkového a expertního výzkumu)*. Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1986. 190 s.

Výzkum probíhal v letech 1984–1985. Technikou standardizovaných i expertních rozhovorů zjišťoval preference tvořivých činností, míru jejich závislosti na sociokulturních činitelích a místo, které zaujímají ve volnočasových aktivitách respondentů. Výzkum se velmi úzce zaměřoval na kulturní zájmovou tvořivost (návštěva koncertů, zpěv, poslech hudby atd.), ale i oblasti mimokulturní. Bylo potvrzeno, že činnosti kulturního a relaxačního charakteru zaujímají významné postavení ve volném čase dotazovaných a zájem o ně se formuje již od dětství, především intenzivním a všestranným působením rodinného prostředí. Prokázal se i pozitivní vliv tvořivých postojů v oblasti kultury na kvalitu pracovního výkonu. V městských lokalitách byla zjištěna vyšší míra vybavenosti domácností reprodukční technikou a hudebními nástroji, na venkově však respondenti více využívali kulturní příležitosti.

Klíčová slova: sociologie, volnočasové aktivity, kulturní zájmové činnosti, tvořivost.

DANIEL, L. Myslíme na budoucnost hudební výchovy? *Hudební rozhledy*, 1988, roč. 41, č. 1, s. 2–3. ISSN 46630.

Autor zahájil experiment ve školním roce 1966/67. V Olomouci zřídil základní školu s rozšířenou výukou hudební výchovy a testoval zde nové metody hudebního vyučování, zjišťoval horní věkovou hranici, kdy je možné rozvíjet hudební schopnosti a mapoval projevy intenzivních hudebních činností na rozvoj dalších schopností či charakterových vlastností žáků. Úkolem bylo také vytvořit pro studenty pedagogických oborů školu pedagogické praxe a položit základy vědeckého bádání v hudební pedagogice. Zkoušené metodické postupy se osvědčily a ukázalo se, že všechny děti lze hudebně vychovat a horní hranice pro rozvoj schopností nebyla nalezena. Potvrdil se i vliv intenzivních hudebních činností na komplexní rozvoj osobnosti dítěte a jeho schopností.

Klíčová slova: hudební pedagogika, hudebně-pedagogická diagnostika, didaktika a metodologie, hudební schopnosti.

FORET, M. Jakou hudbu mají rádi hudebníci? *Melodie*, 1988, roč. 26, č. 11, s. 3. ISSN 00258997.

Rozsáhlé dotazníkové šetření probíhalo u všech hudebních souborů v Jihomoravském kraji a zjišťovalo oblibu hudebních žánrů u hudebníků v souvislosti s příslušností umělce k některé hudební oblasti. Pozornost byla věnována i identifikaci hudebníků s vlastním žánrem.

Klíčová slova: hudební sociologie, obliba hudebních žánrů.

JANČAROVÁ, P. – ŠEDOVÁ, E. – VALENTOVÁ, G. *Kulturní činnosti ve vztahu k rozvoji osobnosti a životnímu způsobu (závěrečná zpráva z výzkumu)*. Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1989. 190 s. ISBN 80-7069-003-8.

Výzkum byl realizován ve vytypovaných oblastech ČSR v průběhu let 1986–1987. Sledovaly se volnočasové aktivity respondentů z hlediska jejich frekvence a preferovaného zájmu. Zřetel se kladl především na kulturní, socioekonomické a demografické determinanty. Snahou bylo identifikovat ukazatele podmiňující vztah mezi jednotlivými kulturními činnostmi, a jaké místo zaujímají v komplexním způsobu života dotazovaných. Sledovala se i vybavenost domácností hudebními nástroji a reprodukční technikou, jejich kvalita či míra využívání. Ukázalo se, že struktura a výběr konkrétních kulturních činností je podmíněna zejména vnějšími činiteli – sociálními, demografickými a vzdělanostními. Aktivita jedince představuje nejdůležitější moment v rozvoji osobnosti, ale i svého nejbližšího sociálního prostředí.

V oblasti kulturních aktivit tvořivého charakteru byly zaznamenány největší rozdíly mezi reálně vykonávanými a předpokládanými činnostmi.

Klíčová slova: sociologie, volnočasové aktivity, kulturní zájmové činnosti, rozvoj osobnosti.

Výzkumné projekty 1990–2010

KASAN, J. *Výzkum hudebnosti 1990.* Praha: Český rozhlas, 1991. 69 s.

Výzkum navazoval na výzkumné aktivity z 60. let a usiloval o zjištění postoje české veřejnosti k hudebním žánrům, především dle jednotlivých socioekonomických kategorií. Dále osvětloval podíl médií na vztah k hudebním žánrům, zabýval se projevy hudebnosti ve společnosti, mapoval roli populární hudby na život občanů. Na základě srovnání výsledků s předchozími výzkumy stanovuje obecnou prognózu vývoje hudebního vkusu.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební estetika, hudební psychologie, zvukový dotazník, hudební žánry, hudebnost, hudební vkus.

MALURA, M. Hudební hodnoty v estetickém povědomí vysokoškolského studenta. In *Sborník prací pedagogické fakulty Ostravské univerzity. Umění – Acta Universitatis Ostraviensis. Ars.* Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity, 1993. s. 46–54. ISBN 80-7042-067-7.

Výzkum mapující estetické povědomí vysokoškolských studentů v Ostravě probíhal v letech 1967–1978. Výsledky šetření byly konfrontovány s kontrolními vzorky středoškolské a učňovské mládeže Severomoravského kraje, aby se tak zjišťovala závislost dynamiky změn estetického povědomí mladého člověka na věkovém stupni a typu vzdělání. Z výzkumu vyplynulo, že pro osobnosti studentů jsou nejhodnotnější zvukové zážitky z přírody, které tvoří protiváhu neorganického zvukového prostředí průmyslového města a v popředí jejich zájmu stojí užitá hudba při přímém vjemu. Získané závěry měly iniciovat změnu v těžisku aktivizace hudebně estetických prožitků.[21]

[21] MALURA, M. Hudební hodnoty v estetickém povědomí vysokoškolského studenta. In *Sborník prací pedagogické fakulty Ostravské univerzity. Umění – Acta Universitatis Ostraviensis. Ars.* Ostrava: Pedagogická fakulta Ostravské univerzity, 1993. s. 51. ISBN 80-7042-067-7.

LUSKA, J. Jak hudební jsou budoucí učitelé hudební výchovy? (Výsledky jedné diagnózy). *Opus musicum*, 1993, roč. 25, č. 4, s. 122–125. ISSN 08628505.

Zkouška hudebnosti uchazečů o studium hudební výchovy na Pedagogické fakultě v Olomouci proběhla v červnu 1991. Testování se zúčastnilo celkem 76 osob.[22] Vedle individuální zkoušky, převážně interpretačního charakteru, podstoupili uchazeči také skupinovou zkoušku sestavenou z baterie čtyř subtestů hudebních schopností. Dva subtesty zjišťovaly kvalitu vnímání souzvuků a další dva subtesty byly zaměřeny na hudební paměť. Testový soubor měl velmi blízko k testové baterii A. Bentleyho.[23] Užití hromadného testu zvýšilo objektivnost přijímacího řízení bez zvýšení zátěže uchazečů či examinátorů. Autor upozorňuje, že některé položky subtestů je třeba mírně revidovat.

Klíčová slova: hudební pedagogika, hudebně-pedagogická diagnostika, testová baterie, hudebnost.

HRADECKÝ, V. *Preference hudebních stylů. Shrnutí výsledků výzkumu.* Praha: Český rozhlas, 1998.

Výzkum se realizoval roku 1998 na půdě Oddělení výzkumu Českého rozhlasu. Zkoumaný vzorek tvořilo celkem 1 009 respondentů ve věku 20 až 69 let. Předmětem šetření bylo zjistit postoje posluchačů Českého rozhlasu k hudebním stylům. Respondenti po vyslechnutí tří krátkých ukázek pro každý styl využili šestihodnotové stupnice k vyjádření svého postoje. Získané výsledky sloužily interním potřebám Českého rozhlasu.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební styly, preference.

2000–2012

SLAVÍKOVÁ, M. K možnostem testování hudebnosti dvanáctiletých žáků (zpráva o provedeném výzkumu). In *Psychologické aspekty hudební výchovy (ontogeneze, diagnostika, muzikoterapie). Sborník příspěvků 5. ročníku Olomouckých jarních muzikologických konferencí.* Olomouc: UP v Olomouci, 2001. s. 57–64. ISBN 80-2440405-2.

Výzkum hudebnosti probíhal v letech 1999–2000. Zúčastnilo se ho celkem 281 dětí ve věku 12 let. Cílem bylo zmapovat stav hudebnosti u žáků, kteří ukončili 1. stupeň ZŠ, kde se klade velký důraz na rozvoj hudebních schopností a dovedností. Současně se zkoumaly i jejich hudební preference, frekvence zpěvu, instrumentálních činností, recepce hudby a další sociokulturní aspekty. Srovnávala se hudebnost dětí působících v hudebních souborech s dětmi, které nejsou členy žádného souboru. Zjistily se individuální rozdíly v úrovni hudebních schopností a dovedností žáků. Nejvýraznější podíl na nich mělo rodinné prostředí a osobnost učitele HV. Celkově byla u dětí diagnostikována nízká hudebnost.

Klíčová slova: hudební pedagogika, hudebně-pedagogická diagnostika, hudební sociologie, hudebnost.

VLČEK, E. et al. *Bedřich Smetana: fyzická osobnost a hluchota.* 1. vyd. Praha: Vesmír, 2001. 94 s. ISBN 808597746X.

Rozsáhlý interdisciplinární výzkum, vedený antropologem Emanuelem Vlčkem, se soustředil na tři zásadní témata – fyzický zjev skladatele Bedřicha Smetany, vznik a průběh skladatelovy postlingvální hluchoty a diagnózu onemocnění, které zapříčinilo jeho předčasnou smrt. Dotkl se i vlivu nemoci

[22] Výsledky testování primárně sloužily přijímacímu řízení, sekundárně se však staly podkladem pro sledování korelací mezi výkony v položkách testové baterie.

[23] Oproti Bentleyho testové baterii (BENTLEY, A. *Musical Ability in Children and Its Measurement.* London: Harrap, 1966. 151 s.) došlo k vynechání či modifikaci některých úkolů. Testová baterie olomouckých examinátorů obsahovala větší počet úkolů a prodloužena byla i délka příkladů zjišťujících melodickou a rytmickou paměť.

na skladatelovu tvorbu v posledním desetiletí života. Badatelský tým[24] pracoval s primárními biologickými prameny (tělesnými pozůstatky Smetany) i písemnými hudebně-historickými památkami. Kolektiv odborníků nakonec dospěl k závěru, že rozhodujícím faktorem pro vznik hluchoty bylo luetické postižení vnitřního ucha (původem centrální hluchoty tedy byla venerická infekce). Nálezy rtuti v kostech a tkáních rovněž potvrdily, že se skladatel léčil na syfilidu, která má vztah k vývinu hluchoty. Kromě toho trpěl arteriosklerózou cév, atrofií mozku a bezprostřední příčinou smrti byla hepatizace plicní tkáně při zánětu plic. Výzkumy potvrdily i vliv venerické infekce na jeho tvorbu.[25]

Klíčová slova: Bedřich Smetana, hudební vědy, historie, lékařské vědy, přírodní vědy.

ŠEVČÍKOVÁ, V. *Hudbou ke kořenům, hudbou k člověku, hudbou k sobě samému… (Sociokulturní a hudebně výchovná specifika romské minority v kontextu doby).* Ostravská univerzita, 2002. Doktorská disertační práce. Školitelka doc. PaedDr. Zora Stiborová, CSc.

ŠEVČÍKOVÁ, V. *Sociokulturní a hudebně výchovná specifika romské minority* v *kontextu doby.* Ostrava: Ostravská univerzita, 2003. 234 s. ISBN 80-7042-282-3.

Autorka disertační práce prováděla dlouhodobá výzkumná šetření, ve kterých kombinovala empirické a experimentální metody pedagogického výzkumu. Pokusila se vyhledat a charakterizovat tzv. fenomén romské hudby a hudebnosti a objasnit příčiny vřelého vztahu romské minority k hudbě a hudebním činnostem.

Klíčová slova: hudební sociologie, etnomuzikologie, Romové a hudba, hudebnost romské minority.

BEK, M. *Konzervatoř Evropy?: k sociologii české hudebnosti.* 1. vyd. Praha: KLP, 2003. 278 s. ISBN 80-85917-99-8.

Cílem hudebně-sociologického výzkumu byla analýza hudebních aktivit a preferencí či postojů obyvatel České republiky ve věku 18–75 let k hudebním žánrům. Zvláštní pozornost věnoval autor výzkumu hudebních aktivit a preferencí, které se podílejí na procesech produkce, reprodukce a manifestace sociální nerovnosti.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební preference, hudební aktivity, sociální statika hudebnosti, sociální dynamika hudebnosti, sociální kritika hudebnosti.

FRANĚK, M. Vliv hudební zkušenosti na akustickou senzitivitu. *Acta musicologica* [online]. 2004, č. 2 [cit. 2012-02-16]. URL<http://acta.musicologica.cz/02/02s04t.html>.

Výzkum byl proveden v roce 2003. Zúčastnilo se ho celkem 146 studentů[26] Univerzity Hradec Králové. Zjišťoval citlivost respondentů na různé typy hluků, názory dotazovaných na negativní působení hluku a jejich hudební aktivitu, zkušenost i preference. Součástí dotazníku byly také otázky demografického charakteru. Po vyhodnocení získaných údajů autor podal výčet rušivých zvuků a objasnil souvislost vrozených rysů osobnosti či typu akustického prostředí v dětství s citlivostí na zvuky. Zjistil, že méně akusticky senzitivní jsou jedinci nadužívající hudbu.

Klíčová slova: hudební psychologie, hudební sociologie, hudební akustika, akustická senzitivita.

---

[24] Badatelský tým byl sestaven z antropologů, otorinolaryngologů, stomatologů, chemiků, anatoma, soudního lékaře, radiologa, patologa, histoložky, séroložky, historiků i muzikologů.

[25] Vliv venerické infekce byl velmi výrazný. Při tomto onemocnění dochází k překrvování mozkových plen, které dráždí šedou mozkovou kůru a tím se zvyšuje její výkon. Při úplné hluchotě, jen podle vnitřního sluchu, vytvořil Smetana polovinu svých oper, a dokončil cyklus symfonických básní Má vlast. Podobný kladně dráždivý vliv této nemoci lze nalézt i u jiných osobností (Albrechta z Valdštejna, Rudolfa II. apod.).

[26] Žádný ze studentů neměl jako hlavní předmět studium hudby.

TAUFER, J. *Využití informačních technologií při výuce na základní umělecké škole.* Ostravská univerzita, 2004. Doktorská disertační práce. Školitel doc. MgA. Jan Grossman.

Autor zkoumal na vzorku 40 žáků účinnost využití moderních počítačových aplikací při výuce hudby na umělecké škole. Na základě výsledků výzkumu podal návrh, jak vytvářet a následně uplatnit moderní softwary a freewary při hudebním vzdělávání a prokázal, že zapojení počítačů ve výuce hudby přispívá k dynamizaci vzdělávacího procesu.

Klíčová slova: hudba a moderní technologie, hudba a počítače, výukové hudební programy.

SYROVÝ, V. *Výzkum vjemu barvy zvuku přirozených zdrojů hudebních signálů ve vztahu kjejich akustické typologii* [online]. URL<http://zvuk.hamu.cz/vyzkum/dokumenty/VZ04.pdf> [cit. 2012-02-11].

Cílem výzkumu bylo najít percepční struktury barvy zvuku, pojmenovat je a vysvětlit prostřednictvím fyzikálních veličin. Zjišťovaly se psychoakustické veličiny popisující aspekty vnímání barvy zvuku a určoval se jejich vztah k typologickým znakům. Badatelé usilovali o popsání barvy zvuku hudebních signálů, které produkují hudební nástroje symfonického orchestru a zpěvní hlas.

Pro manipulaci a vyhodnocování signálů byl připraven speciální softwarový prostředek. Percepce kvality a barvy zvuku se hodnotila na tónech houslí a varhan. Výsledkem testování a vyhodnocování bylo vytvoření vícerozměrných percepčních prostor, které představovaly hledané percepční struktury. Pomocí fyzikálních veličin došlo k vysvětlení dimenzí barvy zvuku[27] a nalezl se vztah některých veličin s kvalitou zvuku. Byl vysvětlen vliv prostoru na šíření zvuku a jeho vnímání.

Klíčová slova: hudební akustika, počítačové technologie, organologie, percepce zvuku.

ŠTĚPÁNEK, J. – MORAVEC, O. *Percepční prostory barvy hudebního zvuku a jejich slovní popis* [online]. URL <http://zvuk.hamu.cz/vyzkum/dokumenty/GACR03.pdf> [cit. 2012-02-11].

Dotazníkovým šetřením se zjišťovala slova či slovní spojení, kterými hudebníci[28] popisují barvy hudebního zvuku. Ze získaných pojmů byly sestaveny frekvenční slovníky a výsledky se zpracovávaly také statisticky. Z podrobného rozboru vyplynulo, že optimálním řešením jsou dvourozměrné percepční prostory[29] (prostory slovních popisů) se slovy vykazujícími specifické vlastnosti.

Klíčová slova: hudební akustika, dvourozměrné percepční prostory, barva hudebního zvuku.

JÍLKOVÁ, O. – DEJČMAROVÁ, E. *Příspěvek k vnímání hudby dětmi na 1. stupni ZŠ.* České Budějovice: JU České Budějovice, 2004.

JÍLKOVÁ, O. – DEJČMAROVÁ, E. *Příspěvek k vnímání hudby dětmi na 1. stupni ZŠ* [online]. URL <http://pf.jcu.cz/stru/katedry/hv/hl-jilkova.doc> [cit. 2012-02-11].

Výzkumné šetření proběhlo na dvou základních školách – venkovského a městského typu. Celkově bylo testováno 123 žáků hudební a nehudební třídy. Zjišťoval se vztah žáků k hudbě v souvislosti s hudebností jejich rodin, obliba hudebních žánrů a pocity s nimi spojené, vyjadřované subjektivně i objektivně. Při reprodukci hudebních ukázek žáci metodou náladoměru[30] zaznamenávali, jak na ně hudba působí. U vybraných žáků se sledovala i tepová frekvence. Výsledky ukázaly na pozitivní vztah dětí k hudbě, vysokou míru zpěvnosti v českých rodinách a potvrdily vliv hudby na citové prožitky dětí. Souvislost mezi prezentovanými hudebními žánry a fyziologickými reakcemi žáků nebyla prokázána.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební psychologie, hudebnost, vztah k hudbě, citové prožitky.

---

[27] Konkrétně ostrost, tmavost, jasnost, úzkost, šustivost, bzíkavost a lesk.

[28] Tři nejvýznamnější skupiny – hráči na smyčcové nástroje, hráči na dechové nástroje a klavíristé.

[29] První dimenze je vymezena antonymními skupinami jasný, světlý X tmavý, temný a druhá dimenze ostrý, tvrdý X jemný, měkký.

[30] Autorem této metody je Zdeněk Šimanovský (1998).

FRANĚK, M. Poslech hudby v každodenním životě. Souvislost s hudební preferencí a strukturou zájmů. *Acta musicologica* [online]. 2005, č. 2 [cit. 2012–02–11]. URL <http://acta.musicologica.cz/05-05/0502s01.html>.

Výzkum navázal na americkou studii,[31] která hledala souvislost hudebních preferencí a osobnostních rysů studentů, a zjišťovala funkci hudby v jejich dalších volnočasových aktivitách. Franěk modifikované výzkumné šetření provedl se 106 studenty Univerzity Hradec Králové. Hledal rozdíly mezi americkými a českými studenty a případnou existenci vzorce chování typického pro určitou společenskou skupinu „západního" světa. Autor u našich a amerických studentů vysledoval výraznou podobnost ve struktuře zájmů i situací, kdy poslouchají hudbu. Diference pozoroval ve frekvenci poslechu hudby při řízení automobilu. Na základě situací, při kterých studenti poslouchají hudbu, vytvořil typologii posluchačů.

Klíčová slova: hudební psychologie, hudební sociologie, hudební preference, typologie posluchačů.

MUŽÍK, P. *Hudba v obchodním prostředí. Empirický přístup.* Masarykova univerzita, 2006. Rigorózní práce.

Dotazníkové šetření, mapující postoje a představy obchodníků o funkci hudby, proběhlo v Hradci Králové a zapojilo se do něj 114 zaměstnanců obchodní sféry. Otázky zjišťovaly nejen typy hudby prezentované v obchodním prostředí a vztah zaměstnanců k této hudbě, ale i citlivost na některé zvuky či vliv hudby na zákazníky. Součástí dotazníku byly i otázky demografického charakteru. Výzkum potvrdil přetrvávající trend obchodníků užívat jako zvukovou kulisu rozhlas. Autor identifikoval několik typů postojů zaměstnanců k prezentované hudbě. Svůj podíl na hodnocení hudby měly i demografické charakteristiky.

Další část výzkumu hodnotila vztah zákazníků k hudbě v obchodním prostředí a data pro tento účel byla sesbírána od 1 157 respondentů z celé České republiky. Autor vysledoval vliv demografických činitelů a sestavil typologii zákazníků vyjadřující jejich vztah k hudbě v obchodním prostředí.

Klíčová slova: hudební psychologie, hudební sociologie, marketing, hudební akustika, obchodní prostředí a hudba.

LUSKA, J. *Vývoj sluchu pro harmonii v ontogenezi.* 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. 163 s. ISBN 80-244-1487-2.

Výzkumy vývoje sluchu pro harmonii byly realizovány v letech 2002–2005 na vybraných základních a středních školách na Moravě. K získání dat sloužily výkonové testy vyvinuté v uplynulých letech jako modifikace testů, které používal např. A. Bentley, H. D. Wing a další. Druh úloh i výběr složek sluchu pro harmonii byl podřízen výzkumným záměrům. Nashromážděná data byla následně statisticky zpracována. Autor spatřuje výrazný vliv kognitivních funkcí, podílejících se na detekci, komparaci a preferenci apercipovaných harmonických hudebních struktur a nachází také determinující vazebnosti na konvencionální hudebně enkulturační aspekty. Ve vývoji sluchu pro harmonii jsou vysledovány jeho tři relativně autonomní vývojové linie: 1. přirozeně konvencionální, 2. kognitivní, 3. kognitivní a sociálně konvencionální.

Klíčová slova: hudební psychologie, hudební pedagogika, sluch pro harmonii, ontogeneze.

[31] RENTFROW, P. J. – GOSLING, S. D. The do re mi's of everyday life: the structure and personality correlates of music preference. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2003, vol. 84, no. 6, s. 1236–1256. ISSN 0022-3514.

FRANĚK, M. – MUŽÍK, P. Hudební preference a její souvislost s některými osobnostními rysy. *Acta musicologica* [online]. 2006, č. 3 [cit. 2012-02-12]. URL <http://acta.musicologica.cz/06–03/0603s02.html>.

Výzkum navazující na studii[32] amerických psychologů Rentfrowa a Goslinga je pokusem o transkulturální sondu testující souvislost hudebních preferencí s osobnostními rysy v podmínkách České republiky. Neexistence standardizovaných testů pro českou populaci zapříčinila modifikaci testové baterie. Zkoumáno bylo 440 respondentů z vybraných oblastí Čech ve věku 14 až 59 let. Výzkum poukázal na podobnost dimenzí hudebních preferencí amerických studentů se souborem testovaných z Čech a naznačil, že řada jevů je kulturně univerzální. Případné diference způsobila odlišná struktura věku obou souborů. Získaná data jsou porovnávána s dalším domácím hudebně-sociologickým průzkumem[33] a i zde je nalezena řada podobností.

Klíčová slova: hudební psychologie, hudební sociologie, hudební preference.

FRANĚK, M. – MUŽÍK, P. Jaké faktory ovlivňují vztah zákazníků k hudbě v obchodním prostředí? *Opus musicum*, 2007, roč. 39, č. 1, s. 38–42. ISSN 008628505.

Autoři výzkumu několik let mapovali vztah zákazníků k hudbě v obchodním prostředí v souvislosti s demografickými charakteristikami. Hledali případnou souvislost s osobnostními rysy a zjišťovali, zda se do vztahu k hudbě promítají i hudební preference dotazovaných či jejich citlivost na hluk. Celkově bylo dotazováno 1 157 respondentů z celé České republiky ve věku 12 až 90 let. Na základě získaných odpovědí klasifikovali autoři dva základní typy zákazníků a jejich vztah[34] k hudbě v obchodním prostředí.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební psychologie, marketing, hudební preference, hudba v obchodním prostředí.

FRIČ, M. *Porovnání parametrů hlasových polí u hlasových profesionálů a začínajících studentů herectví* [online]. URL <http://zvuk.hamu.cz/vyzkum/dokumenty/Lit164.pdf> [cit. 2012-02-11].

Autor hodnotil fonetogramy různých hlasových úkonů u dvou desítek hlasových profesionálů (zpěváků a herců) a stejného počtu hlasových neprofesionálů (studentů herectví). Zkoumané subjekty podstoupily nahrávku nejdříve pro habituální (neopřený) mluvní hlas a posléze pro opřený mluvní hlas. Četly standardizované texty v různých úrovních hlasitosti a dále byl zaznamenáván jejich zpěvní hlas při zpěvu stupnice v celém rozsahu v několika dynamických úrovních. Nahrávky byly následně zpracovány a analyzovány speciálním programem, který dokáže vypočítat základní frekvenci a energii signálu pro zkoumaný segment pomocí autokorelace. Výsledky poukázaly na diference ve fonetogramech mezi některými skupinami.[35] Z rozdílů v dosahování maximální hlasitosti zpěvu u profesionálů oproti studentům vyplynulo potvrzení účinnosti hlasového tréninku na hlasový výkon.

Klíčová slova: hudební akustika, mluvní hlas, zpěvní hlas, hlasový výkon.

---

[32] RENTFROW, P. J. – GOSLING, S. D. The do re mi's of everyday life: the structure and personality correlates of music preference. *Journal of Personality and Social Psychology,* 2003, vol. 84, no. 6, s. 1236–1256. ISSN 0022-3514.

[33] BEK, M. *Hudební posluchači v České republice v roce 2001. Výzkumná zpráva o plnění grantového projektu Ministerstva kultury ČR.* Brno: Masarykova univerzita, 2002.

[34] Výrazně negativně reaguje na hudbu v obchodním prostředí introvert, často se sklonem k přecitlivělosti na hluk, preferující primárně reflexivní hudební žánry, který v každodenním životě nepotřebuje stále poslouchat hudbu. Naopak nejméně negativní postoj k hudbě v obchodním prostředí zaujímají extraverti, kteří upřednostňují hudbu tzv. středního proudu a v každodenním životě ji často poslouchají.

[35] Muži × ženy ve výšce hlasu, hlasoví profesionálové × studenti v celkové hlasitosti, stabilitě hlasu při opřeném mluvním hlasu a maximální hlasitosti, které dosahovali při řeči a zpěvu, herci × zpěváci v tónových rozsazích mezi zpěvem a řečí.

FRIČ, M. et al. *Poslechové hodnocení vlastností zpěvu* [online]. URL <http://zvuk.hamu.cz/vyzkum/dokumenty/Lit169.pdf> [cit. 2012-02-11].

Psychoakustický výzkum porovnával výsledky třech typů poslechových testů vlastností zpěvu ve dvou tóninách na nahrávkách zpěvu lidové písně. Všechny testy byly sestaveny ve speciálním počítačovém programu, který umožňoval systematické řazení stimulů pro každého posluchače. Hodnotící osoba si zvuk přehrála v libovolném počtu opakování a po ohodnocení všech vlastností stimulu[36] se přesunula na další stimul. Dále hodnotící rozhodoval, který zvuk má vyšší míru technické kvality hlasu a jaký je rozdíl zvuků (na stupňové škále). V posledním testu rozhodoval o větším zastoupení hodnocené vlastnosti a jejich diferencích. Na základě získaných údajů autoři dospěli k závěru, že vlastnosti zpěvu lze rozdělit na interpretační, technické a barvotvorné.

Klíčová slova: hudební akustika, vlastnosti zpěvu, zpěvní hlas.

MLEJNEK, R. Tělesně prožívané reakce při poslechu hudby: dotazníkové šetření na českém vzorku. *E-psychologie* [online]. 2009, roč. 3, č. 4 [cit. 2012-02-15]. URL <http://e-psycholog.eu/pdf/mlejnek.pdf>. ISSN 1802-8853.

Dotazníkové šetření probíhalo v letech 2006–2007. Celkově byla sesbírána data od 186 respondentů.[37] Zjišťovaly se tělesné reakce při poslechu hudby a konkrétní skladby či místa v nich, které u dotazovaných příslušné reakce vyvolávají. Sledovaly se také demografické údaje, preference hudebních druhů a hudební aktivity respondentů. Další otázky souvisely s emočním prožíváním hudby. Výzkum potvrdil častější prožívání tělesných reakcí při hudbě u profesionálních hudebníků, které se nejčastěji projevovalo mrazením či husí kůží. Byly vysvětleny vztahy mezi tělesnými reakcemi i příčiny jejich vzniku a souvislosti s osobnostními faktory.

Klíčová slova: hudební psychologie, hudební sociologie, tělesné reakce, emoce.

VACHUDOVÁ, E. *Diagnostika hudebnosti žáků základní školy. Komparace auditivní a audiovizuální verze testů.* Univerzita Karlova v Praze, 2009. Doktorská disertační práce. Školitelka doc. PaedDr. Hana Váňová, CSc.

Výzkum byl realizován v roce 2009 v hodinách hudební výchovy na 7 základních školách v okolí Prahy. Celkem bylo testováno 372 žáků. Autorka pomocí testů hudebnosti zjišťovala úroveň hudebních schopností žáků. Cílem výzkumu bylo vytvořit testy hudebních schopností a dovedností žáků v auditivní a audiovizuální podobě, propracovat motivační aspekty instrukcí testu a prověřit účinnost modelových vizuálních ukázek. Testy hudebních schopností využívající vizualizace se osvědčily a ze získaných údajů byly vyvozeny závěry pro pedagogickou praxi.[38]

Klíčová slova: hudební pedagogika, hudebnost, testy hudebních schopností.

ŘIHÁČEK, T. *Zvukové prostředí města a jeho vliv na prožívání.* 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 240 s. ISBN 978-80-210-4809-6.

Výzkum probíhal v roce 2007 ve dvou fázích. První fáze se zúčastnilo 36 participantů[39] a cílem bylo sestavit typologii zvukového prostředí města Brna. Do druhé fáze výzkumu se zapojilo 12 participantů a sledovaly se jejich prožitky spojené se sonosférou daných míst. Pro zachycení tělesně zakotveného

[36] Např. volnost zpěvního hlasu v celém rozsahu hlasu, hlasové napětí, intonační přesnost, celkové provedení, zvonivost barvy hlasu, vhodnost vibrata apod.

[37] Zastoupeni byli profesionální, amatérští hudebníci i nehudebníci.

[38] Týkají se především výhod propojení zrakového a sluchového vjemu pro snadnější pochopení a zapamatování látky či konkretizaci abstraktních hudebních pojmů.

[39] Tohoto termínu autor užívá, aby vyjádřil zájem účastníků, který do výzkumu vkládají. Termíny respondent či zkoumaná osoba jsou pro označení spolupráce příliš rigidní a implikují pasivitu jedince.

prožitku zvolil autor modifikovanou verzi psychoterapeutické techniky focusingu.[40] Ukázalo se, že zvukově dominantní místa vyvolávají více homogenní prožitky než místa bez dominanty. Zaznamenané zvuky participanti nevnímali jen jako pragmatické zdroje informace, ale i objekty estetického zájmu. Potvrdil se předpoklad o negativních prožitcích spojených s hlučnou dopravou a pozitivním působení přírodních zvuků.

Klíčová slova: akustika, psychologie, zvukové prostředí, sonosféra, sluchová percepce, hluk, tělesné prožitky.

Nejnovější výzkumné projekty z let 2010–2012

CRHA, B. – JURČÍKOVÁ, T. – PRUDÍKOVÁ, M. Výzkum využití multimediálních technologií v hudební výchově. *Teoretické reflexe hudební výchovy* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2010, roč. 6, č. 1 [cit. 2012-02-15]. URL <http://www.ped.muni.cz/wmus/studium/doktor/vyzkum/crha_prudikova_jurcikova.pdf>. ISSN 1803.1331.

Rozsáhlý empirický výzkum proběhl v roce 2010 . Bylo do něj zapojeno 614 učitelů hudební výchovy a 1 839 žáků základních škol. Mapoval a vyhodnocoval míru využívání multimediálních technologií v hudební výchově a možnosti jejich dalšího uplatnění při výuce. Baterie otázek byla koncipována tak, aby ze všech úhlů zachycovala současný stav hudební výchovy. Analýza odpovědí dotazníkového šetření poukázala na méněcenné postavení hudební výchovy v rámci ostatních předmětů. Z multimediálních technologií bývají nejčastěji využívány CD a DVD nosiče, naopak téměř mizivé je uplatňování počítačových programů, kompozičních a notačních softwarů a dalších multimediálních aplikací v hodinách hudební výchovy. Řešitelský tým přednesl řadu doporučení a námětů na *Mezinárodní hudebně pedagogické konferenci Musica viva in schola* (říjen 2010).

Klíčová slova: hudba a multimediální technologie, hudební sociologie, postavení hudební výchovy.

MUŽÍK, P. *Hudba v životě adolescentů: hudební preference v souvislostech.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. Doktorská disertační práce.

MUŽÍK, P. *Hudba v životě adolescentů: hudební preference v souvislostech* [online]. URL <http://theses.cz/id/ghh4qd/Dis_prace_Muzik.pdf> [cit. 2012-02-11].

Dotazníkové šetření, kterého se zúčastnilo celkem 302 adolescentů z celé České republiky, zjišťovalo jejich hudební preference, důvody poslechu hudby a upřednostňované vlastnosti hudby. Byly vysledovány nejoblíbenější hudební styly českých adolescentů i tendence k vícežánrové preferenci. Autor na základě získaných údajů, především sociologického charakteru, vytvořil hudebně-preferenční typologii se šesti kategoriemi[41] a jednotlivé kategorie podrobně definoval. V hudební preferenci adolescentů vysledoval rysy, které dospívající diferencují od majoritní společnosti i mezi sebou navzájem. Dospěl ke zjištění spojitosti preference hudebních žánrů s vlastnostmi hudby. Podán byl i výčet doporučení k dalšímu bádání.

Klíčová slova: hudba, sociologie, psychologie, hudební preference, adolescence.

[40] Jádrem této techniky je poodstoupení jedince od pojmového myšlení a navázání kontaktu s významy ukotvenými v tělesném prožívání, které jsou později opět uchopeny a zpracovány.

[41] Estetici, Tradicionalisti, Rockeři, Alternativci, Hiphopeři, Popíkaři.

SYKA, J. Mozek a hudba. *Sanquis* [online]. 2010, č. 84 [cit. 2012-02-17]. URL <http://www.sanquis.cz/index2.php?linkID=art3349>.

Autor informuje o výsledcích série magnetoencefalografických vyšetření sluchové kůry, která byla provedena u hudebníků i nehudebníků a zaznamenávala velikosti dipólů v mozku vyvolané poslechem tónů. Pořízené snímky prokázaly výrazně větší dipól u hudebníků, především s absolutním sluchem. U houslistů byl vysledován výrazně větší magnetický dipól v projekční oblasti mozkové kůry z levé ruky. Oproti nehudebníkům měli hudebníci také lepší výsledky ve schopnosti frekvenční diskriminace[42] či v testech na rozeznávání řeči v šumu a lépe si pamatovali sled dějů. Dále vykazovali větší aktivitu zpětnovazebního systému a tloušťka jejich šedé hmoty byla výrazně větší. Syka zdůraznil nutnost věnovat pozornost hudební výchově dětí, která pozitivně rozvíjí a obohacuje mozek.

Klíčová slova: hudba a lékařské vědy, neurofyziologie, elektroencefalografie, magnetoencefalografie, mozek.

CRHA, B. – JURČÍKOVÁ, T. – PRUDÍKOVÁ, M. Výzkum využití multimediálních technologií v hudební výchově na středních školách. *Teoretické reflexe hudební výchovy* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2011, roč. 7, č. 1 [cit. 2012-02-15]. URL <http://www.ped.muni.cz/wmus/studium/doktor/vyzkum_s_s/vyzkum_201 1.pdf>. ISSN 1803-1331.

Empirický hudebně-sociologický výzkum navazoval na předchozí projekt[43]realizovaný Katedrou hudební výchovy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity (2010). Cílem výzkumu realizovaného v roce 2011 bylo zmapovat a vyhodnotit výuku hudební výchovy na středních školách v širších souvislostech, s důrazem na míru využívání multimediálních technologií a komparovat získaná data s výsledky ze základních škol. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 1 189 středoškolských studentů. Závěrečná zpráva informuje o rozdílné atmosféře v hodinách hudební výchovy na ZŠ a SŠ a o větším zájmu středoškolských studentů aktivně se zapojovat do výuky. Míra využívání multimediálních technologií je přibližně stejná jako na ZŠ. Prezentovány jsou i další hudebně sociologická zjištění, otázky hodnot v hudbě či problematika vnímání a recepce hudby.

Klíčová slova: hudba a multimediální technologie, hudební sociologie, hudební psychologie, postavení hudební výchovy.

MARHEVSKÁ, V. *Hudební výchova v multikulturním prostředí české cizojazyčné školy (Specifika a zákonitosti vzdělávání korejských studentů na 1st International School of Ostrava).* Ostravská univerzita, 2011. Doktorská disertační práce. Školitelka doc. PhDr. Veronika Ševčíková, Ph.D.

Autorka na základě komparace a třídění výsledků výzkumného šetření usiluje o postižení fenoménu hudebnosti českých a zahraničních studentů se zaměřením ke korejským studentům. Kolektivně prověřovala hudební schopnosti, analyzovala pěvecko-reprodukční schopnosti a dlouhodobě mapovala hudební činnosti v hodinách hudební výchovy. Vytvořila komplexní profil korejského studenta a jeho hudebnosti v podmínkách českého středoškolského systému výuky hudební výchovy a poskytla praxeologická pedagogicko-didaktická doporučení pro práci s korejskými studenty v edukačním procesu.

Klíčová slova: hudební pedagogika, hudebně-pedagogická diagnostika, praxeologie, sociokulturní specifika, multikulturní prostředí, hudebnost.

RADIMCOVÁ, V. *Progresivní rocková hudba a její žánrový fanoušek.* Ostravská univerzita, 2011. Doktorská disertační práce. Školitelka doc. PhDr. Veronika Ševčíková, Ph.D.

Výzkum směřoval k selekci preferentů a posléze fanoušků progresivní rockové hudby. Autorka usilovala o definování charakterové typologie žánrového fanouška. Výsledky výzkumu jsou klíčové nejen pro

[42] Dokázali lépe rozeznat frekvenci tónů.

[43] Výzkum využití multimediálních technologií v hudební výchově *(Crha, Jurčíková, Prudíková).*

profesionální hudebníky, ale především pro hudební pedagogy, kteří mohou na základě poznání těchto jedinců efektivněji rozvíjet jejich osobnost.

Klíčová slova: hudební sociologie, hudební psychologie, žánrový fanoušek, progresivní rocková hudba.

KADLECOVÁ, K. A. *Zhodnocení výsledků chirurgické a konzervativní hlasové terapie u transsexualismu. Subjektivní vnímání změny hlasu z mužského na ženský* [online]. URL <http://zvuk.hamu.cz/vyzkum/dokumenty/Lit170cz.pdf> [cit. 2012-02-11].

Chirurgická nebo konzervativní hlasová terapie[44] je součástí celkové transformace transsexuality z muže na ženu. Výzkum porovnával dvě skupiny pacientek – první skupinu tvořily pacientky, které zvolily chirurgickou hlasovou terapii a druhou pacientky, které podstoupily konzervativní přeměnu hlasu. Hlas všech pacientek byl nahráván před i po léčbě a analyzován počítačovým softwarem. U pacientek po chirurgickém zákroku došlo ke zvýšení hlasu v průměru o 5,42 půltónu. Hlas však vykazoval známky dyšnosti, hrubosti a nepřirozenosti. U druhé analyzované skupiny se zvýšení pohybovalo v rozmezí 6–9 půltónů. Pacientky lépe zvládaly hlasovou techniku a jejich hlas působil přirozeněji a nejevil známky patologického poškození. Výsledky také ukázaly, že po rehabilitaci hlasu se výrazně změnilo vnímání pohlaví.

Klíčová slova: hudební akustika, lékařské vědy, foniatrie, počítačové softwary, hlas, hlasová terapie.

ŠMEJCOVÁ, J. *Hudbu v reklamě není radno podceňovat* [online]. URL<http://simar.cz/clanky/hudbu-v-reklame-neni-radno-podcenovat.html> [cit. 2012-02-11].

Hlavním cílem rozsáhlého hudebně-sociologicko-psychologického výzkumu bylo zjistit, jakou roli sehrává hudba v reklamě, podle jakých kritérií reklamní hudbu vybírat, a zda může nevhodně vybraná hudba reklamě uškodit.

Klíčová slova: hudební psychologie, hudební sociologie, hudba v reklamě.

PAVLOVÁ, V. *Zvuková (hudební) kulisa v edukačním procesu: Psychologické aspekty působení hudební kulisy na kognitivní složky osobnosti adolescentů.* Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. Doktorská disertační práce.

První část výzkumu zaměřila autorka na hudební preference českých adolescentů, zejména pubescentů. Zjišťovala, zda při učení, relaxaci či aktivním odpočinku, upřednostňují ticho či hudební kulisu a jaký hudební žánr při těchto činnostech preferují. Výzkumný soubor tvořilo 387 žáků. Získané údaje informovaly o většinové preferenci hudební kulisy při zmíněných aktivitách. Dominantní postavení zde zaujímá populární hudba. Zjištěna byla i významná role hudební produkce v životě adolescentů, preference tzv. módní hudby či rozšiřování spektra hudebních preferencí v jednotlivých etapách adolescence. Diference způsobují genderová hlediska.

V další části výzkumu autorka zjišťovala vliv zvukové kulisy na kognitivní výkon žáků. 100 žáků absolvovalo testování v jednotlivých zvukových prostředích. Z globálního hlediska nebyl zaznamenán vztah zvukové kulisy s kognitivním výkonem adolescentů, s přihlédnutím k působení některých faktorů však lze vystopovat rozdíly ve výkonech při práci v různém zvukovém prostředí ve prospěch preferované hudby.

Klíčová slova: hudební psychologie, hudební pedagogika, hudební sociologie, hudební preference, kognitivní schopnosti, výkon.

[44] Chirurgická hlasová terapie je vykonávána operativně (cricothyroidní aproximace – thyroplastika typ IV) a je vhodná pro pacientky, které očekávají okamžitou změnu a nechtějí podstupovat dlouhodobá hlasová cvičení. Konzervativní hlasová terapie představuje dlouhodobý proces (trvá cca 6–12 měsíců), jehož základem je naučit pacientky používat hlas jako hlasový profesionál. Cvičí se správné techniky dýchání, práce s hlasem, tělem i gesty.

HORÁČKOVÁ, J. *Hudební preference ve vztahu k osobnostním dimenzím u adolescentní populace.* Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, 2011. Doktorská disertační práce.

Práce je zaměřena na problematiku hudebních preferencí ve vztahu k osobnostním dimenzím, která byla zpracována v rámci disertační práce. Osobnostní faktory, které řadíme společně s charakterem rodinného zázemí, vztahy s vrstevníky, hudebními médií a situačními proměnnými mezi relevatní činitele determinující hudební vkus adolescentů, byly zkoumány jako součást výzkumu hudebních preferencí provedeném na vzorku 374 respondentů ve věku 12 až 18 let. K testování hypotéz byl využit dotazník vlastní konstrukce a NEO osobnostní inventář (Hřebíčková, Urbánek, 2001).

Klíčová slova: hudební preference, adolescence, osobnostní dimenze.

2 ODBORNÁ CV AUTORŮ VÝZKUMNÝCH PROJEKTŮ

Bednarčík Ondřej (1929–1998, doc., CSc.)

V roce 1950 vykonal v Praze státní zkoušku ze hry na housle. Vysokoškolské vzdělání v oborech Ruský jazyk – Hudební výchova absolvoval na Filozofické fakultě UP v Olomouci. Na základě práce *Formotvorné faktory v soudobé hudbě. Srovnávací analýza na příkladech soudobé polské hudby* mu byl v roce 1974 udělen titul kandidáta věd o umění (CSc.). Jmenování docentem v oboru hudební výchova proběhlo 1. ledna 1985. Během vysokoškolského studia vyučoval hru na housle a již v roce 1961 nastoupil na Katedru hudební výchovy Pedagogického institutu v Ostravě, kde zastával i funkci vedoucího katedry. Zabýval se problematikou výuky hudebně teoretických předmětů, muzikologickými a didaktickými aspekty hudby 20. století. Publikoval učebnice i velké množství odborných článků.

Bek Mikuláš (n. 1964, doc., PhDr., Ph.D.)

Hudební vědu vystudoval na Filozofické fakultě MU v Brně. Doktorské studium na UK v Praze zakončil v roce 1995 obhajobou disertační práce *Vybrané problémy hudební sociologie* a získal titul Ph.D. Na základě spisu *Konzervatoř Evropy? K sociologii české hudebnosti* byl roku 2004 habilitován pro obor muzikologie. V současnosti je rektorem MU v Brně a docentem na Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty MU v Brně. Specializuje se na hudební sociologii, dějiny novější hudby a hudební analýzu. Je členem oborové rady doktorského studia, zkušebních komisí pro SZZk, vědecké rady, expertní skupiny MŠMT pro individuální projekty národního operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Poradního sboru města Brna pro kulturní politiku, předsedou Rady pro výzkumnou infrastrukturu MU, řešitelem a spoluřešitelem výzkumných projektů a držitelem mnoha vědeckých ocenění.

Cejp Martin (n. 1937, PhDr., CSc.)

Po absolvování Fakulty osvěty a novinářství na UK v Praze získal titul doktor filozofie (PhDr.). V roce 1984 byl jmenován kandidátem věd (CSc.). Na počátku své vědecké kariéry se odborně orientoval na problematiku sociologie a působil jako koordinátor prognostického výzkumu kultury. Po roce 1992 se začal věnovat sociologickému výzkumu v kriminologii. V současnosti je členem Poradní komise ministra vnitra pro bezpečnostní výzkum a expertem na prognostiku v oblasti kriminality. Zabývá se i metodologií kriminologického výzkumu.

Crha Bedřich (n. 1949, doc., PhDr., CSc.)

Absolvoval dvouoborové magisterské studium Český jazyk a literatura – Hudební výchova na MU v Brně. V letech 1978–79 studoval na téže univerzitě obor Vysokoškolská pedagogika. V roce 1980 vykonal rigorózní zkoušku a získal titul PhDr. a v roce 1989 byl na UK v Praze jmenován kandidátem pedagogických věd (CSc.). O šest let později se na MU v Brně habilitoval. V současnosti zastává funkce zástupce vedoucího Katedry hudební výchovy na Pedagogické fakultě MU v Brně a docenta pro hudební teorii na stejném pracovišti. Věnuje se hudební sociologii, hudební axiologii a problémům metodologie hudební sociologie. Je členem oborové rady doktorského studijního programu, komise pro státní doktorské a rigorózní zkoušky, předsedou komise pro SZZk a řešitelem grantových výzkumných projektů. Publikuje v domácí i zahraniční odborné literatuře.

Daniel Ladislav (n. 1922, emerit. prof., PhDr., CSc., dr.h.c.)

Na Filozofické fakultě UK v Praze studoval obory Angličtina – Hudební výchova, studium však dokončil na Filozofické fakultě UP v Olomouci. Na základě disertační práce *Tonální metoda písňová jako poslední stadium intonačních metod* získal titul CSc. V roce 1968 byl na Pedagogické fakultě UP v Olomouci jmenován docentem a v roce 1992 profesorem. V prosinci 2010 obdržel od OU v Ostravě titul doctor honoris causa v oboru hudební teorie a pedagogika. V letech 1961–70 působil jako vedoucí Katedry hudební výchovy na Pedagogickém institutu v Olomouci. Přednášel na domácích i zahraničních konferencích. Publikoval v sedmi světových jazycích. Výrazně ovlivnil vývoj hudební pedagogiky, zaváděl ZŠ s rozšířenou výukou hudební výchovy, vytvořil koncepci Tonální písňové metody, propracoval problematiku elementární nástrojové výuky, vypracoval osnovy, plány učiva a metodické příručky pro učitele. Je autorem řady učebních pomůcek pro hudební výchovu a softwaru výuky zpěvu z not na počítači. Vedle badatelských a pedagogických aktivit se věnoval i muzikantské činnosti a výrobě hudebních nástrojů pro starou hudbu. Působil jako předseda celostátních soutěží ve hře na zobcovou flétnu a za svůj přínos získal řadu ocenění.

Dorůžka Lubomír (n. 1924, PhDr.)

Nejprve studoval hudební vědu a estetiku na Filozofické fakultě UK v Praze, ale z politických důvodů přešel na obor anglická a americká literatura. V letech 1942–45 soukromě studoval skladbu u Jana Rychlíka.[45] V roce 1950 obhájil doktorskou práci *Američtí romanopisci jazzového věku* a získal titul PhDr. Předmětem jeho badatelských aktivit byl především jazz. Publikoval knihy o jazzové hudbě a velmi početná je i jeho časopisecká publicistika. Jako redaktor působil v časopisech *Melodie*, *Hudební rozhledy*, *Opus musicum*, *Jazz*, *Mladý svět*, *Gramorevue*, *Jazz Journal*, *Jazzforschung*, *Jazz Hot* atd. Patřil k spoluzakladatelům Mezinárodního jazzového festivalu Praha, inicioval vznik Mezinárodní jazzové federace, kde v letech 1979–80 zastával post prezidenta a byl členem International Society for Jazz Research v Grazu. Dramaturgicky spolupracoval s rozhlasovými a televizními stanicemi v celé Evropě. Lektoroval na jazzových kurzech v Remscheidu a byl místopředsedou České jazzové společnosti. Až do odchodu do důchodu pracoval ve vydavatelství Supraphon. V roce 1998 získal Cenu F. X. Šaldy za uměleckou kritiku a v roce 2011 státní cenu za přínos hudbě.

Foret Miroslav (n. 1946, prof., PhDr., CSc.)

Titul promovaný sociolog získal v roce 1970 po ukončení studia sociologie a numerické matematiky na MU v Brně. O dva roky později se na UK v Praze stal doktorem filozofie (PhDr.). Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV ho v roce 1979 jmenoval kandidátem věd. V roce 1996 se v Brně na MU habilitoval prací o marketingové komunikaci. Profesorem byl jmenován v roce 2003 na Provozně-ekonomické fakultě České zemědělské univerzity. V letech 1971–1972 a 1978–1979 pracoval na Českém statistickém úřadu. V rozmezí let 1972–1977 byl členem Ústavu pro filozofii a sociologii ČSAV. Poté se stal zaměstnancem Ústavu ekonomiky a řízení vědeckotechnického rozvoje. V roce 1982 nastoupil do Ústavu pro výzkum společenského vědomí, kde setrval až do roku 1991. Téhož roku se stal členem Institutu pro výzkum veřejného mínění v Praze. V letech 1993–2000 pedagogicky působil na MU v Brně. V roce 2005 se stal rektorem a vedoucím katedry marketingu a managementu Soukromé vysoké školy ekonomické ve Znojmě. V současnosti působí jako profesor a vedoucí katedry regionálního rozvoje a veřejné správy Fakulty regionálního rozvoje a mezinárodních studií v Brně. Účastní se mezinárodních konferencí, publikuje, zastupuje Českou republiku v řídícím výboru International Association on Public

[45] Jan Rychlík (1916–1964) – český skladatel komponující v duchu neoklasicismu, který se v 60. letech věnoval především tzv. Nové hudbě. Komponoval hudbu komorní, orchestrální, scénickou, taneční i filmovou (např. *Limonádový Joe*, *Stvoření světa*, *Hudba z Marsu* atd.). Spolupracoval s orchestrem Karla Vlacha, Blue music a s orchestrem Gramoklubu. Vedle komponování se věnoval i odborné publikační činnosti (např. *Pověry a problémy jazzu*, 1959).

and Non Profit Marketing a za své vědecké působení byl oceněn Plaketou Komise malého podnikání ve Střední a Východní Evropě.

Franěk Marek (n. 1956, doc., PhDr., CSc., Ph.D.)

Na Filozofické fakultě UK v Praze vystudoval obory hudební věda, divadelní věda a psychologie. V letech 1982–86 vykonával interní aspiranturu v Ústavu teorie a dějin umění ČSAV. V roce 1987 mu byl udělen titul CSc. z oboru věd a umění. Na Fakultě sociálních věd University v Nijmegen (Nizozemsko) získal titul Ph.D. z oboru psychologie (2003). O rok později se na základě práce Čas v hudbě. Experimenty z oblasti vnímání a vytváření rytmu a tempa habilitoval na UJEP v Ústí nad Labem. V letech 1987–90 zastával funkci vědeckého pracovníka v Ústavu teorie a dějin umění ČSAV a následně až do roku 1999 v Ústavu pro hudební vědu AV ČR. Od roku 2000 byl odborným pracovníkem v Českém ekologickém ústavu v Praze. V současnosti působí jako docent na Katedře společenských věd Fakulty životního prostředí UJEP v Ústí nad Labem a Katedře ekonomie a managementu Fakulty informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové. Odborně se orientuje na environmentální psychologii, psychologii řízení a hudební psychologii. Je autorem mnoha monografií, odborných článků a studií, řešitelem či spoluřešitelem několika projektů a přednáší na konferencích u nás i v zahraničí.

Frič Marek (n. 1978, RNDr.)

Vystudoval obor Biomedicínská fyzika. V roce 2004 obhájil rigorózní práci věnující se problematice objektivizace akustického a videokymografického vyšetření hlasu a získal titul RNDr. Byl zaměstnán jako diagnostik a vědecký pracovník v oblasti poruch komunikace na Foniatrickém oddělení FN v Bratislavě a výzkumný pracovník Medical Healthcom s.r.o. v Praze. V současnosti působí ve Výzkumném centru hudební akustiky AMU v Praze, kde zastává pozici výzkumného pracovníka a studuje doktorský studijní program na Elektrotechnické fakultě ČVUT v Praze. Jeho badatelské aktivity jsou zaměřeny na objektivizaci diagnostiky poruch hlasu a psychoakustický výzkum barvy zvuku a hlasu. Je autorem 100 vědeckých sdělení a 20 odborných prací, referátů a článků.

Gregor Vladimír (1916–1986, doc., PhDr., CSc.)

V Olomouci a Brně vystudoval obory Český jazyk – Hudební výchova. V roce 1950 získal na MU v Brně doktorát (PhDr.). Na téže univerzitě úspěšně prošel habilitačním řízením a v roce 1962 byl jmenován docentem. O dva roky později zde získal vědeckou hodnost kandidáta věd (CSc.). Nejprve vyučoval na UP v Olomouci a v roce 1959 přešel do Ostravy, kde na Pedagogické fakultě vybudoval Katedru hudební výchovy a stal se jejím dlouholetým vedoucím. Z funkce odešel v roce 1974, ale nadále zde až do odchodu do důchodu pedagogicky působil. Vědecké činnosti se věnoval souběžně s prací vysokoškolského učitele a hudebního publicisty. Odborně se zaměřoval na hudební historii Moravy, dějiny hudební výchovy a hudební regionalistiku.

Horáčková Jana (Mgr. PhDr., Ph.D.)

Absolventka studia v oborech Český jazyk – Hudební výchova na UJEP v Ústí nad Labem a Psychologie na UP v Olomouci. Doktorské studium na Katedře hudební výchovy UJEP v Ústí nad Labem ukončila v roce 2011. Působí jako psycholožka v medicínských zařízeních a externě na HAMU v Praze.

Hrdý Ladislav (n. 1935, Dr. phil.)

Vystudoval muzikologii a historii na Filozofické fakultě UK v Praze. Nejprve pracoval jako asistent a tajemník na Katedře hudební vědy UK v Praze, později v Ústavu hudební vědy ČSAV, Osvětovém ústavu ministerstva kultury a Sociologickém ústavu ČSAV. V současnosti působí na Fakultě humanitních studií UK v Praze. Zaměřuje se na sociologii kultury a umění.

Kadlecová Klára Anna (n. 1980, Mgr., DiS.)

Vysokoškolské vzdělání získala v oborech Sólový zpěv na Pedagogické fakultě UJEP v Ústí nad Labem a Muzikoterapie na Západočeské univerzitě v Plzni. Na Ústavu zdravotnických studií UJEP v Plzni vystudovala fyzioterapii a absolvovala také VOŠ zdravotnickou v Ústí nad Labem, obor diplomovaná všeobecná sestra (DiS.). Působila jako hlasová terapeutka a pedagožka na soukromé foniatrické klinice v Praze, ve Výzkumném ústavu pedagogickém v Praze jako oborový didaktik hudební výchovy a vyučovala zpěv na letní herecké škole. V současnosti zastává pozici vědecké pracovnice v oblasti akustiky a výzkumu lidského hlasu na HAMU v Praze.

Karbusický Vladimír (1925–2002, prof., PhDr., CSc.)

Vystudoval hudební vědu, estetiku a filozofii na UK v Praze a na základě disertace *Přehledné dějiny naší dělnické písně do let devadesátých* zde v roce 1953 získal titul PhDr. Kandidátem věd (CSc.) se stal v roce 1964. Na Pädagogische Hochschule Rheiland v Kolíně nad Rýnem se roku 1975 habilitoval. O dva roky později byl v Hamburku jmenován profesorem systematické hudební vědy. V 50. letech působil v Ústavu pro etnografii a folkloristiku ČSAV a v roce 1966 přešel do Ústavu pro hudební vědu ČSAV. Na konci 60. let emigroval do SRN, kde se odehrávalo jeho další vědecko-pedagogické působení. Ve svém bádání se zaměřoval na folklorní hudbu a problematiku užitkové hudby, především ze sociologického, estetického a historického hlediska (dlouhodobě spolupracoval s Jaroslavem Kasanem na výzkumech hudebnosti). Byl členem redakční rady časopisu Hudební věda, přednášel na muzikologických konferencích a bohatá je i jeho publikační činnost. Za přínos společenským vědám obdržel v roce 1992 Zlatou plaketu Františka Palackého.

Kasan Jaroslav (n. 1933, Mgr.)

Vystudoval hudební vědu a estetiku na Filozofické fakultě UP v Olomouci a Filozofické fakultě UK v Praze. Po studiích pracoval v hudebním oddělení Divadelní a literární agentury DILIA, posléze jako metodik Pražské informační služby, redaktor studijního oddělení Československého rozhlasu a vedoucí oddělení hudební dokumentace v Ochranném svazu autorském v Praze. Krátce zastával funkci odborného pracovníka Ústavu pro výzkum kultury. Věnoval se hudebnímu novoklasicismu a hudebněsociologickým výzkumům. Účastnil se kongresů a v roce 1992 získal za *Výzkum současné hudebnosti* Výroční cenu Českého hudebního fondu.

Kotek Josef (1928–2009, PhDr., CSc., prom. hist.)

V letech 1953–57 studoval na UK v Praze obor Hudební věda. Studium zakončil obhajobou diplomové práce *Příspěvky k otázce české hudební deklamace předsmetanovské* a získal titul promovaný historik. Současně studoval dirigování na Hudební fakultě AMU. V roce 1969 složil rigorózní zkoušku a získal titul PhDr. O rok později byl jmenován kandidátem věd (CSc.) na základě práce *Hudební šlágr a jeho recepce v Československu 1949–1966.* Působil jako vědecký pracovník Ústavu pro hudební vědu ČSAV, byl členem poradní komise pro zábavnou hudbu při ministerstvu kultury, členem redakčních rad,

redaktorem, hudebním referentem a autorem rozhlasových pořadů. Ve výzkumu se zaměřil na dějiny české populární hudby a vývoj společenského vkusu.

Luska Jiří (n. 1951, prof., PaedDr., CSc.)

Na UP v Olomouci vystudoval obory Český jazyk – Hudební výchova. Po vykonání doktorské zkoušky v roce 1983 získal titul PaedDr. V roce 1991 absolvoval postgraduální studium na hudební fakultě AMU v Praze, které zakončil prací *Zvukové vlastnosti harmonického materiálu.* V témže roce získal díky úspěchu své studie *Reflection of Counter-Reformation trends in market-place songs published in the 18th century by printers in Moravia* v mezinárodním konkurzu měsíční stipendium Taylorova institutu Oxfordské univerzity k vědeckému pobytu na Wadham College v Oxfordu. V roce 1994 obhájil na UK v Praze disertační práci a získal titul CSc. O čtyři roky později byl na základě práce *Vývoj sluchu pro harmonii v ontogenezi* habilitován. Jmenování profesorem v oboru Hudební teorie a pedagogika proběhlo v roce 2006. V současnosti je vedoucím Katedry hudební výchovy UP v Olomouci a profesorem pro hudební psychologii a hudební pedagogiku na téže katedře. Jeho badatelské aktivity jsou zaměřeny na otázky hudebně pedagogické, hudebně psychologické a okrajově se věnuje i teorii nonartificiální hudby. Je členem České hudební společnosti, International Society for Eighteenth – Century Studies, oborových komisí doktorského studijního programu, oborové komise pro společenské vědy GAČR a předsedou podkomise pro umění a teorii umění. Pravidelně publikuje a přednáší na domácích i zahraničních konferencích.

Lýsek František (1904–1977, prof., PhDr., DrSc.)

V roce 1948 ukončil svá vysokoškolská studia na MU v Brně a o rok později zde získal doktorát (PhDr.). V roce 1952 se habilitoval a deset let poté byl jmenován profesorem. Doktorem věd o umění (DrSc.) se stal v roce 1974. Vyučoval na státní brněnské konzervatoři, JAMU a posléze na Katedře hudební výchovy MU. Založil a řídil významná pěvecká tělesa.[46] Ve svém výzkumu se věnoval dětskému sborovému zpěvu, rozvoji zpěvnosti a hudebnosti a svými myšlenkami výrazně ovlivnil vývoj české hudební pedagogiky. Byl členem Svazu českých skladatelů, Mezinárodní společnosti pro hudební výzkum, International Society for Musical Education (ISME), výboru Mezinárodního hudebního festivalu Brno a Svazu českých skladatelů a koncertních umělců. Napsal mnoho učebnic a významných monografií. Za svůj přínos byl oceněn Řádem práce, Zlatou medailí UJEP, titulem národní umělec a in memoriam pamětní medailí rektora MU v Brně.[47]

Malura Miroslav (1937–2000, doc., PhDr.)

Vysokoškolské studium na Filozofické fakultě MU v Brně v oborech hudební věda, estetika a historie úspěšně ukončil v roce 1960 obhájením diplomové práce *Lašské tance Leoše Janáčka.* V roce 1993 se habilitoval prací *Nové a netradiční formy hudební výchovy.* Po studiu zastával funkci vedoucího umělecko-historického oddělení Krajského osvětového střediska v Hradci nad Moravicí. Poté s několika přestávkami vyučoval na Pedagogické fakultě OU v Ostravě. Jeho badatelské aktivity byly zaměřeny na regionální hudební kulturu, hudební estetiku a sociologii. Působil jako tajemník Mezinárodní

[46] Největších úspěchů dosáhl s pěveckým sborem Jistebnických zpěváčků, který ministerstvo školství jmenovalo prvním zájmovým dětským sborem v ČSR a Brněnským dětským sborem, jehož umělecké kvality oceňovali posluchači u nás i v zahraničí.

[47] V roce 1994 vznikla v Brně z iniciativy bývalých zpěváků Lýskových dětských sborů Nadace Františka Lýska, jejímž posláním je rozvoj zpěvnosti a hudebnosti dětí a mládeže (od roku 1997 Lýskův nadační fond). V roce 2003 byla založena Společnost Františka Lýska v Brně. Od roku 1988 je Nadací Český hudební fond, Unií českých pěveckých sborů a Lýskovým nadačním fondem každoročně udělována Cena Františka Lýska (prvními laureáty byli sbormistři Milan a Jiřina Uherkovi).

Beethovenovy společnosti, lektor Evropské akademie ve Vídni, sekretář Evropského domu v Karviné a spolupracoval s Mezinárodní muzikologickou společností v Basileji. Publikoval odborné knihy i studie a aktivně se zapojoval do uměleckého života.

Marhevská Věra (n. 1981, Mgr., DiS., Ph.D.)

Vystudovala obory Hudební výchova – Sbormistrovství na Pedagogické fakultě OU v Ostravě. Na téže univerzitě pokračovala ve studiu doktorského studijního programu Hudební teorie a pedagogika. V roce 2011 úspěšně obhájila disertační práci a získala titul Ph.D. Od roku 2004 působí jako učitelka hudební výchovy, hlasové výchovy a vedoucí sboru na ZUŠ ve Frenštátě pod Radhoštěm, v Education Center Ostrava a na 1st International School of Ostrava. Odborně se orientuje na problémy současné hudebně výchovné praxe, především na metodiku a didaktiku hudební výchovy (se zaměřením na práci s korejskými studenty v českém školském prostředí). Vedle publikační a konferenční činnosti je aktivní i v umělecké oblasti.

Melkus Libor (n. 1921, doc., PhDr., CSc.)

Vysokoškolské vzdělání absolvoval na Filozofické fakultě MU v Brně v letech 1945–1948. V roce 1963 byl jmenován kandidátem věd (CSc.) a čtyři roky poté obhájil disertační práci a získal titul PhDr. Habilitoval se na UP v Olomouci v roce 1968. Svou profesní dráhu začínal jako středoškolský učitel v Brně. V letech 1950–1962 pracoval v brněnském a později pražském Výzkumném ústavu pedagogickém. Od roku 1962 až do odchodu do důchodu vyučoval na UP v Olomouci. Jeho badatelské aktivity byly zaměřeny na hudební folkloristiku, pedagogiku, psychologii, didaktiku, sociologii i etnomuzikologii. Vedle působení na akademické půdě byl také členem Svazu československých skladatelů, festivalových a soutěžních komisí, spoluzakladatelem a později místopředsedou Československé společnosti pro hudební výchovu. Publikoval v odborných časopisech, přednášel na domácích i zahraničních konferencích a překládal do češtiny řadu odborných textů. Podílel se na tvorbě metodických materiálů a přípravě koncepce nového pojetí hudební výchovy.

Mlejnek Roman (n. 1982, Mgr.)

Magisterské studium na Katedře psychologie Filozofické fakulty UK v Praze zakončil v roce 2007 obhajobou diplomové práce Emoce v hudbě. Od roku 2008 studuje v doktorském studijním programu na Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty UK v Praze (téma disertační práce Hudba a emoce: psychologické aspekty ve vztahu k původu a vývoji hudby). Ve svém bádání se zaměřuje na oblast hudební psychologie, především na problematiku hudby a emocí.

Petráš Miroslav (1916–2009, PaedDr.)

Státní zkoušku absolvoval ze hry na housle. Krátce studoval pařížskou konzervatoř, ale z finančních důvodů studium nedokončil. V roce 1986 získal na OU v Ostravě doktorát z hudební pedagogiky (PaedDr.). Vědecká aspirantura mu z politických důvodů nebyla umožněna. Vyučoval hru na housle, vystupoval jako sólový houslista i člen instrumentálních souborů a byl sbormistrem několika pěveckých těles. Od roku 1960 až do odchodu do důchodu působil na Katedře hudební výchovy Pedagogického institutu v Ostravě. V roce 1963 se stal krajským metodikem pro hudební výchovu a zahájil dlouholetý experiment s dětskou melodickou tvořivostí. Přednášel na domácích i zahraničních konferencích a zasloužil se o rozvoj sborového zpěvu v mnoha regionech.

Poledňák Ivan (1931–2009, prof., PhDr., CSc., DrSc.)

Na Filozofické fakultě MU v Brně vystudoval obor Hudební věda a estetika.[48] V roce 1968 získal na UK v Praze doktorát (PhDr.) a o rok později zde absolvoval externí aspiranturu a stal se kandidátem věd (CSc.). Titul DrSc. obdržel v roce 1989 na ČSAV. Pro obor hudební věda byl habilitován roku 1992 na MU v Brně. Jmenování profesorem teorie a dějin hudby proběhlo v roce 1994 na UP v Olomouci. V 50. letech zastával funkci tajemníka redakce Československého hudebního slovníku a současně pracovníka ředitelství Státního divadla v Brně a externího pedagoga na MU. V 60. letech působil jako vedoucí oddělení hudební výchovy ve Výzkumném ústavu pedagogickém v Praze a zároveň umělecký šéf souboru Reduta. V letech 1968–98 byl vědeckým pracovníkem Ústavu pro hudební vědu ČSAV a po revoluci se stal jeho ředitelem (ve funkci setrval do roku 1997). Mnoho let současně vyučoval na Filozofické fakultě UK v Praze, JAMU v Brně, HAMU v Praze a Pedagogické a Filozofické fakultě UP v Olomouci. Vědecky a pedagogicky se orientoval na metodologii muzikologie, hudební sociologii, estetiku a sémiotiku, hudební psychologii a pedagogiku, moderní populární hudbu, hudební lexikografii a hudební kritiku. Byl vědeckým tajemníkem a místopředsedou Československé společnosti pro hudební výchovu, předsedal rehabilitační komisi Svazu českých skladatelů, Asociaci hudebních umělců a vědců, České hudební radě, byl členem Rady pro spolupráci s vysokými školami a přípravu vědeckých pracovníků AV ČR, Akreditační komise vlády ČR pro vysoké školy, pracovní skupiny Akreditační komise pro umělecké, uměnovědné a uměleckovýchovné obory, vědeckých rad UP v Olomouci, UK v Praze, Hudební fakulty AMU, předsedou Rady ministra kultury ČR pro Českou filharmonii, členem komisí pro habilitační a profesorská řízení, nadačních a redakčních výborů. Přednášel na domácích i zahraničních konferencích a bohatá je i jeho publikační činnost. Za svůj přínos hudební vědě získal řadu ocenění.

Radimcová Veronika (n. 1983, Mgr., Ph.D.)

Na Filozofické fakultě OU v Ostravě absolvovala magisterské studium v oborech Český jazyk a literatura – Hudební výchova. Na Katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty OU v Ostravě dále pokračovala v doktorském studiu, které v roce 2011 úspěšně zakončila obhajobou disertační práce *Progresivní rocková hudba a její žánrový fanoušek* a získala titul Ph.D. Od roku 2007 vyučuje na Gymnáziu Hladnov v Ostravě. Ve svém bádání se zaměřuje na oblast populární hudby, především rocku. Vedle vědeckých a pedagogických aktivit je činná i v umělecké sféře.

Rut Josef (1926–2007)

Studium oboru housle na Státní konzervatoři hudby v Praze ukončil v roce 1951. Poté se stal houslistou Symfonického orchestru Československého rozhlasu a zároveň Pražského komorního orchestru bez dirigenta. Byl členem Společnosti českých skladatelů, Sdružení pro soudobou hudbu Přítomnost a působil také ve Společnosti pro duchovní hudbu. Věnoval se zdůvodňování hudebních zákonitostí pomocí fyzikální teorie pohybu a stal se autorem dvanáctitónové tonální teorie. Bohatá byla i jeho kompoziční činnost, ve které uplatňoval svou tonální teorii.

Řiháček Tomáš (n. 1978, Mgr., PhD.)

Na MU v Brně vystudoval obor psychologie. V roce 2008 zde ukončil postgraduální doktorské studium a obhájil disertační práci *Zvukové prostředí města a jeho vliv na prožívání.* Vědeckovýzkumnou činnost zaměřuje na integraci v psychoterapii, psychoterapeutické výcviky a vývoj terapeutů a psychologii zvuku. Pracoval jako poradce pro volbu povolání a externí pracovník Modré linky. V současnosti působí

[48] Jeho hlavní učitelé muzikologie byli Jan Racek a Bohumír Štědroň, estetiky Oleg Sus.

v Manželské a rodinné poradně Brno a jako odborný asistent na Fakultě sociálních studií MU v Brně. Je členem Society for Psychotherapy Research, Asociace manželských a rodinných poradců a redakční rady časopisu Psychoterapie.

Sedláček Karel (1913–2006, prof., MUDr., CSc.)

Vystudoval pražskou lékařskou fakultu. Docentem se stal v roce 1954 a profesorem byl jmenován o pět let později. Odborně se zabýval foniatrií, akustikou, audiologií a elektrofyziologií sluchového analyzátoru. Je považován za autora koncepce oboru otorinolaryngologie a foniatrie pro celou Evropu. Pracoval na foniatrickém oddělení ORL kliniky profesora Přecechtěla, vedl pražskou ORL kliniku a byl přednostou Foniatrické kliniky FDL UK. V roce 1982 se stal předsedou Unie evropských foniatrů.

Sedlák František (1916–2002, doc., PhDr., CSc.)

Nejprve absolvoval studium na Učitelském ústavu ve Znojmě, kde v roce 1937 složil zkoušku učitelské způsobilosti pro obecné školy. Později si rozšířil kvalifikaci pro střední školy. V letech 1955–1958 studoval na Vysoké škole pedagogické v Praze. Habilitační práci *Naučíme zpívat všechny děti?* obhájil v roce 1964 a byl jmenován docentem oboru teorie vyučování hudební výchovy na Pedagogické fakultě UK v Praze. V roce 1968 získal titul PhDr. a o čtyři roky později se na základě spisu *Hudební vývoj dítěte* stal kandidátem věd (CSc.). Profesní dráhu zahájil jako učitel již v dobách studií. Od roku 1959 působil jako odborný asistent a později vedoucí Katedry hudební výchovy na Pedagogickém institutu v Brandýse nad Labem. Po zrušení institutu nastoupil na Pedagogickou fakultu UK v Praze a setrval zde až do roku 1982. Jeho hlavním vědeckým zájmem byla hudební psychologie. Stal se šéfredaktorem časopisu Estetická výchova, ale publikoval i v mnoha dalších časopisech. Patřil k zakládajícím členům Československé společnosti pro hudební výchovu, byl členem výboru České hudební společnosti v Praze, editorského kolektivu Comenium musicum v Supraphonu, ministerské komise pro přípravu osnov hudební výchovy, vědecké rady, habilitačních komisí, předsedou předmětové komise hudební výchovy ministerstva školství, předsedou rigorózní komise.

Slavíková Marie (n. 1954, doc., PaedDr., CSc.)

Na Pedagogické fakultě v Plzni vystudovala obory Český jazyk – Hudební výchova. V roce 1983 zde obhájila disertační práci a získala titul PaedDr. O deset let později byla na základě práce *K možnostem rozvoje hudebně sluchových schopností a percepčních dovedností žáků 1. stupně ZŠ prostřednictvím houslové hry učitele* jmenována kandidátkou věd (CSc.). V roce 2006 se v Ostravě habilitovala prací *Integrativní pojetí hlasové výchovy na ZŠ.* Odborně se orientuje na problematiku hudební pedagogiky, psychologie a didaktiku hudební výchovy. Od roku 1977 působí na Pedagogické fakultě v Plzni. Je členkou České hudební společnosti, Společnosti pro hudební terapii, redakční rady časopisu Hudební výchova, výboru mezinárodního hudebně pedagogického kongresu EAS v Praze, Plzeňského orchestrálního sdružení, kontaktní osobou EAS se sídlem v Bruselu a lektorkou Pedagogického centra v Plzni. Pravidelně publikuje a přednáší na domácích i zahraničních konferencích.

Sychra Antonín (1918–1969, prof., PhDr., DrSc.)

Vystudoval obor Hudební věda a estetika na UK v Praze. V roce 1946 získal na základě disertační práce *Hudba a slovo v lidové písni* titul PhDr. O tři roky později se na Filozofické fakultě UK v Praze habilitoval spisem *Materiál hudby. Hudební fonetika a fonologie.* Profesorem byl jmenován na téže univerzitě v roce 1952. Za práci *Estetika Dvořákovy symfonické tvorby* obdržel roku 1959 titul doktor věd (DrSc.). Po válce pracoval v uměleckém odboru Výzkumného ústavu pedagogického v Praze a posléze

začal přednášet na Pedagogické fakultě UK a Hudební fakultě AMU, kde byl jmenován děkanem. Vedle vědeckých a pedagogických aktivit rozvíjel i kariéru hudebního kritika. Byl místopředsedou, členem prezídia a předsedou hudebně vědecké sekce Svazu československých skladatelů, členem Státního výboru pro vysoké školy, vědeckých a edičních rad, direktoria Mezinárodní společnosti pro hudební vědu, České společnosti pro estetiku při ČSAV. Přednášel na vědeckých konferencích a publikoval řadu odborných knih, statí a článků. Za svůj přínos hudební vědě obdržel řadu ocenění.

Syka Josef (n. 1940, prof., MUDr., DrSc., dr.h.c.)

Vystudoval Lékařskou fakultu UK v Praze. V roce 1970 obhájil na Fyziologickém ústavu ČSAV kandidátskou práci v oboru neurofyziologie. Doktorát věd získal v roce 1991 a o pět let později byl jmenován profesorem. V roce 2009 mu byl Ruskou akademií udělen titul doktor honoris causa. V polovině 70. let se začal zabývat výzkumem vnitřního ucha a sluchové části mozku. V letech 1993–2000 zastával funkci místopředsedy Rady vlády pro výzkum a vývoj a v letech 2001–2008 byl předsedou Grantové agentury ČR a členem Akademické rady AV ČR. Je zakladatelem České společnosti pro neurovědy, členem edičních rad mnoha mezinárodních časopisů a čestným členem Italské audiologické společnosti a České lékařské společnosti. V současnosti působí jako profesor fyziologie na 1. lékařské fakultě UK v Praze a vědecký pracovník v Ústavu experimentální medicíny AV v Praze. Odborně se zabývá neurofyziologií sluchu, sluchovým systémem a vlivem hluku na člověka.

Syrový Václav (prof., Ing., CSc.)

Vystudoval Fakultu elektrotechnickou na ČVUT v Praze a v letech 1971–77 zde vykonával externí vědeckou aspiranturu. V roce 1990 byl na FAMU jmenován docentem v oboru Zvuková tvorba a o osm let později profesorem pro obor Zvuková tvorba na AMU. V současnosti působí jako vedoucí Výzkumného centra hudební akustiky HAMU. Je autorem řady vědeckých publikací, řešitelem či spoluřešitelem výzkumných projektů, členem hodnotitelských komisí výrobců hudebních nástrojů, členem kolaudačních komisí pro akustiku a elektroakustiku, zvukovým režisérem a předsedou Oborové rady doktorandského studia Zvukové tvorby AMU.

Ševčíková Veronika (n. 1973, doc., PhDr., Ph.D.)

Po absolvování magisterského studia v oborech Český jazyk a literatura – Hudební výchova na Pedagogické fakultě OU v Ostravě pokračovala ve studiu doktorského studijního programu na téže univerzitě. Titul Ph.D. v oboru Hudební teorie a pedagogika získala v roce 2002. O dva roky později úspěšně vykonala rigorózní zkoušku a získala titul PhDr. V roce 2007 se habilitovala na Pedagogické fakultě UP v Olomouci. V současnosti působí jako docentka hudební teorie a pedagogiky na OU v Ostravě. Odborně se orientuje na dějiny hudby (zejména na hudbu 20. století, nonartificiální hudbu a romskou hudební kulturu) a didaktiku hudební výchovy. Je členkou a tajemnicí oborové rady doktorandského studia, školitelkou doktorandů, účastní se konferencí, publikuje v domácí i zahraniční odborné literatuře a činná je i v oblasti grantové a ediční.

Šmejcová Jana (n. 1974)

Zastává pozici Senior Business Planner v agentuře Millward Brown, zabývající se výzkumem trhu, značek a vyhodnocováním efektivity reklamních kampaní. Předmětem jejího profesního zájmu je testování reklam. V rámci výzkumu agentury Millward Brown se věnovala také působení hudby v reklamě na potencionálního zákazníka.

Štěpánek Jan (1947–2007, RNDr.)

Na Matematicko-fyzikální fakultě UK v Praze vystudoval obor matematická statistika. Pracoval jako programátor ve Výzkumném ústavu matematických strojů (VUMS) a později ve Výzkumném ústavu zvukové, obrazové a reprodukční techniky (VÚZORT), kde v letech 1991–93 zastával pozici vedoucího oddělení hudební akustiky. V roce 1996 začal působit na oddělení hudební akustiky zvukového studia HAMU v Praze. Odborně se věnoval barvě zvuku a jejímu multidimenzionálniu charakteru. Účastnil se mnoha výzkumů, grantových projektů a byl zván na mezinárodní konfeence.

Taufer Jiří (n. 1967, Mgr., Ph.D.)

Na Pedagogické fakultě UP v Olomouci vystudoval obor Učitelství pro 1. stupeň ZŠ. V roce 2004 úspěšně obhájil na Katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty OU v Ostravě disertační práci *Využití informačních technologií při výuce na základní umělecké škole* a získal titul Ph.D. V současnosti je ředitelem ZUŠ Rýmařov, vystupuje jako sólový a souborový hráč, zastává funkci obsahového manažera a lektora seminářů pro učitele ZUŠ, realizuje vzdělávací projekty pro děti i dospělé v Norsku, Finsku, Itálii, Polsku a Litvě. Účastní se domácích i zahraničních konferencí.

Vachudová Eva (n. 1967, PhDr., Ph.D.)

V letech 1985–1990 studovala na Pedagogické fakultě UK v Praze v magisterském studijním programu Učitelství pro 2. stupeň ZŠ a SŠ obory Hudební výchova – Ruský jazyk. V roce 2010 ukončila obhajobou disertační práce *Diagnostika hudebnosti žáků základní školy. Komparace auditivní a audiovizuální verze testů* postgraduální studium na téže fakultě a získala titul Ph.D. Disertační práce jí byla uznána rovněž jako rigorózní práce (PhDr.). Zabývá se koncipováním testů hudebních schopností pro žáky 1., 4. a 6. ročníku ZŠ a jejich rozšiřováním pedagogické veřejnosti. Zkoumá také vliv motivace formou vizualizace na výsledky testů zkoumaných žáků. Bohatá je i její publikační činnost – aktuálně pracuje na monografii *Jak na to? Diagnostika hudebních schopností v současné škole*.

Váňová Hana (n. 1953, doc., PaedDr., CSc.)

Na Pedagogické fakultě UK v Praze vystudovala obory Český jazyk – Hudební výchova. V letech 1977–81 zde působila nejprve jako interní aspirantka a posléze jako odborná asistentka. Od roku 1990 až dosud je docentkou na Katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty UK v Praze. Odborně se orientuje na metodologii výzkumu v hudební pedagogice, hudební psychologii a didaktiku hudební výchovy. Je řešitelkou, spoluřešitelkou či koordinátorkou mnoha výzkumných projektů, spoluorganizátorkou hudebně vědních konferencí, lektorkou Pedagogického centra v Praze, členkou oborové rady doktorandského studia Hudební teorie a pedagogika na Pedagogické fakultě UK v Praze, školitelkou a examinátorkou doktorandů, předsedkyní rigorózní komise, předsedkyní komise pro SZZk z HV, vedoucí pedagogických praxí HV a spolupracuje s Metodicko-pedagogickým centrem v Prešově. Je autorkou monografií, vysokoškolských učebnic, skript a odborných studií. Vedle publikačních aktivit se věnuje i redaktorské a recenzní činnosti.

Vlček Emanuel (1925–2006, prof., MUDr. et RNDr., h.c., DrSc.)

Vystudoval současně Lékařskou a Přírodovědeckou fakultu na UK v Praze. V roce 1974 se na Fakultě všeobecného lékařství UK v Praze habilitoval v oboru antropologie. Profesorem anatomie na 1. lékařské fakultě UK v Praze byl jmenován v roce 1990. Univerzita P. J. Šafárika v Košicích mu o tři roky později udělila čestný doktorát. Již za studií zastával pozici pomocné vědecké síly na soudním lékařství.

V letech 1951–57 působil v Archeologickém ústavu SAV v Nitře, poté až do roku 1967 v Archeologickém ústavu v Praze. V roce 1967 přešel do Národního muzea v Praze a založil zde antropologické oddělení. Na Univerzitě J. A. Komenského v Bratislavě přednášel antropologii a v Paleontologickém ústavu Přírodovědecké fakulty UK v Praze paleontologii člověka. V centru jeho pozornosti stála paleoantropologie, antropologie současných populací, ale věnoval se i tématům anatomickým či komparativně embryologickým. Publikoval 53 knih a monografií, více než 500 vědeckých sdělení a řadu vědeckých zpráv a populárních statí.

Vysloužil Jiří (n. 1924, emerit. prof., PhDr., CSc., DrSc.)

Vysokoškolské vzdělání absolvoval na Filozofické fakultě MU v Brně v oboru muzikologie. V roce 1949 obhájil práci Problémy a metody hudebního lidopisu a získal titul PhDr. O deset let později na základě spisu *Leoš Janáček a lidová píseň* obdržel titul kandidát věd (CSc.). V roce 1964 se habilitoval a roku 1972 byl jmenován profesorem. O dva roky později se stal doktorem věd o umění (DrSc.). Vyučoval v Armádním souboru Víta Nejedlého v Praze, na Vyšší hudební škole v Kroměříži, JAMU v Brně a na Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty MU v Brně, který v letech 1964–89 vedl. Odborně se orientoval na dějiny české a evropské moderní hudby, estetiku a folkloristiku. Zastával funkce předsedy výboru Mezinárodního hudebního festivalu v Brně, ředitele nakladatelství Supraphon, předsedy Ediční rady souborného kritického vydání hudebního díla Leoše Janáčka, předsedy Sdružení Richarda Wagnera v Brně a předsedy Společnosti Leoše Janáčka. Publikoval monografie i odborné studie a přednášel na domácích i zahraničních konferencích. Obdržel řadu ocenění, např. cenu rektora MU v Brně (1998), cenu ministra školství 1. stupně J. A. Komenského a medaili Leoše Janáčka (2004).